Выходзіць з 20 снежня 1945 года

НАСТАЎНІЦКАЯ газета

ВЫДАННЕ АСВЕТНІКАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 68 (5399)
Субота, 8 чэрвеня 2002 года

Званок з рэдакцыі

Увага, ідуць экзамены...

Гомель. Сярэдняя школа №44.

95 дзяўчат і юнакоў, выпускнікоў старшых класаў, трымаюць іспыты перад строгай, але добразычлівай экзаменацыйнай камісіяй.

Як паведаміў дырэктар школы Сяргей Бергункер, асаблівае хваляванне, творчы ўздым пануюць сярод вучняў профільнага класа - журналісцкага.

Пераважная большасць выпускнікоў, якія займаліся ў ім (іх 19), на думку Сяргея Дзмітрыевіча, будзе паступаць у вядучую мясцовую ВНУ - Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф.Скарыны, на аддзяленне журналістыкі

Паспяхова здадзены ўжо два экзамены.

Смалявіцкі раён Мінскай вобласці, Верхменская сярэдняя школа.

Дзмітрый Шпакоўскі і Аляксей Калесніковіч - выпускнікі школы. Яны ўдзельнічалі ў цэнтралізаваным тэсціраванні па матэматыцы і атрымалі станоўчыя адзнакі. Цяпер юнакі паспяхова здаюць выпускныя экзамены.

Гэта можна сказаць і пра іх сяброў (сёлета школа налічвае толькі восем выпускнікоў).

Дырэктар школы Святлана Сліжанкова паведаміла і такую вестку: у падрыхтоўчы клас прынята 15 дзяўчынак і хлопчыкаў.

- Экзамены экзаменамі, - заўважыла Святлана Паўлаўна, - а школьнае жыццё па-ранейшаму змястоўнае.

Навучальная ўстанова справамі пацвярджае свой экалагічны ўхіл. 20 дзяўчынак і хлопчыкаў праводзяць сёння час у экалагічным летніку. Намеснік дырэктара школы Аксана Ліпніцкая ўзначаліла экскурсію юных эколагаў у Бярэзінскі запаведнік.

Вучні-эколагі могуць пахваліцца і тым, што прынялі ўдзел у пасадцы 15 гектараў лесу, заклалі парк, у якім хараша расце дубок, пасаджаны падчас наведання школы Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Гродзенскі раён, Верцялішкаўская сярэдняя школа.

Зноў патрапіў на дырэктара школы. Кацярына Сыантовіч расказала, што выпускнікі, якія здаюць экзамены за 11-ы клас (42 вучні) і базавую школу (74), цешаць належнай падрыхтоўкай.

Кацярына Антонаўна падзялілася з вашым карэспандэнтам і такой інфармацыяй, прасіла давесці яе да ведама падпісчыкаў і чытачоў "Настаўніцкай газеты":

- Васьмікласнік Дзяніс Вітман і дзевяцікласнік Барыс Герасімаў нядаўна былі першымі ў краіне ў спаборніцтве па коннаму спорту. Барыс займеў права ўдзельнічаць па гэтым відзе спорту на першынстве Еўропы.

Нясвіж. Сярэдняя школа №4.

Тэлефонную трубку падняў дырэктар школы Міхаіл Мацуль. Міхаіл Міхайлавіч інтуітыўна прадугадаў сутнасць пытання і адразу выдаў статыстыку:

- Кожны чацвёрты выпускнік школ Нясвіжчыны сёлета прыпадае на нашу, 4-ю, школу: экзамены здаюць 106 старшакласнікаў і 128 дзевяцікласнікаў.

Звяртае ўвагу ваенна-патрыятычны клас. У Ваеннай акадэміі займаецца 40 выпускнікоў школы.

Докшыцы Віцебскай вобласці.

Намеснік загадчыка аддзела адукацыі райвыканкама Ванда Сяліцкая паведаміла:

- Пачатку экзаменацыйнага сезона папярэднічала зладжаная аддзелам адукацыі спецыяльная нарада дырэктараў базавых (11), сярэдніх (16) школ. Гэта паспрыяла таму, што экзамены праходзяць асабліва арганізавана - як у тэхнічным, так і ў метадычным планах.

За 9 клас здаюць экзамены 536 вучняў, за 11 - 288.

Паспяховы пачатак усяляе спадзеў і на такі ж зыход іспытаў.

Жлобінскі раён, Малевіцкая сярэдняя школа.

Выпускнікі школы паспяхова справіліся з чарговым экзаменам - па геаграфіі.

Як паведаміў у рэдакцыю наш няштатны карэспандэнт, супрацоўнік аддзела адукацыі Жлобінскага райвыканкама Аляксандр Іванькоў, дзяўчаты і юнакі паказалі ўпаўне трывалыя веды па азначанай дысцыпліне.

Яны, падкрэсліў Аляксандр Аляксеевіч, прадэманстравалі як засвоены праграмны матэрыял, так і веды па геаграфіі роднага краю.

Уладзімір НОВІК.

Адзначыць сваё 25-годдзе ў наступным годзе рыхтуецца дзіцячы ўзорны ансамбль танца "Расінка" Дома культуры Брэсцкага электрамеханічнага завода. Ансамбль - пастаянны ўдзельнік розных фальклорных фестываляў у Беларусі, Польшчы, Германіі, з'яўляецца дыпламантам пятага міжнароднага фальклорнага фестывалю ў Любліне, лаўрэатам фестывалю танца ў Маскве, лаўрэатам першага дзіцячага фестывалю "Усе мы родам з дзяцінства".

НА ЗДЫМКУ: салістка ансамбля Маргарыта Счасная вучыцца ў 7 класе сярэдняй школы №20 Брэста, а танцуе ў калектыве ўжо дзевяты год.

Фота Рамана КАБЯКА, БЕЛТА.

Выдзелены сродкі на падтрымку культуры і мастацтва

Кіраўнік дзяржавы зацвердзіў рашэнне савета фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва аб выдзяленні са сродкаў фонду 238,3 млн. рублёў на рэалізацыю творчых праектаў і мастацкіх акцый, значная частка якіх звязана са знамянальнымі падзеямі ў культурным жыцці краіны.

Гэтыя сродкі будуць накіраваны на правядзенне мерапрыемстваў, прымеркаваных да святкавання 120-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа і 130-годдзя з дня нараджэння В.К.Бялыніцкага-Бірулі, пастаноўку новых спектакляў у драматычных тэатрах рэспублікі, набыццё музычных інструментаў і апаратуры для творчых калектываў і навучальных устаноў краіны, а таксама на аказанне матэрыяльнай дапамогі дзеячам культуры.

Дзейнасць фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва з'яўляецца адным з накірункаў аказання матэнакіраванай дзяржаўнай падтрымкі развіццю нацыянальнай культуры.

Зацверджаны новы склад савета па падтрымцы таленавітай моладзі

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка сваім Указам ад 3 чэрвеня зацвердзіў новы склад савета спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. У яго ўвайшлі лепшыя прадстаўнікі творчай і педагагічнай інтэлігенцыі краіны, вядомыя дзеячы культуры і мастацтва, якія ўносяць значны ўклад у падрыхтоўку творчай моладзі, адказныя работнікі органаў дзяржаўнай улады і кіравання, прадстаўнікі грамадскіх аб'яднанняў.

Старшынёй савета назначана Наталля Пятроўна Аўдзеева - намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры, навуцы і навукова-тэхнічнаму прагрэсу.

Як падкрэслена ў каментарыі прэс-службы Прэзідэнта, спецыяльны фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі створаны кіраўніком дзяржавы ў 1995 годзе ў мэтах фінансавання мерапрыемстваў, накіраваных на стварэнне ўмоў для пошуку, станаўлення і творчага развіцця юных талентаў. Фонд аказвае адрасную падтрымку найбольш таленавітым прадстаўнікам творчай моладзі краіны, фінансуе важнейшыя культурныя праграмы і праекты, садзейнічае развіццю мастацкай адукацыі і эстэтычнага выхавання падрастаючага пакалення.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Абітурыент-2002

Рыхтаваць эканамістаў у аграрнай сферы

Сёлета эканамічны факультэт Гродзенскага дзяржаўнага аграрнага універсітэта пачынае прыём абітурыентаў на дзве новыя спецыяльнасці: "Фінансы і крэдыт", а таксама "Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт".

Сярод ВНУ Гродзеншчыны па такіх спецыяльнасцях да гэтае пары рыхтаваў толькі Гродзенскі дзяржаўны універсітэт імя Я.Купалы. Таму іх адкрыццё ў ГДАУ можна расцэньваць як значны крок насустрач моладзі, якая б хацела вучыцца па гэтых напрамках. Немалаважны і той факт, што універсітэт у адпаведнасці са сваім профілем будзе рыхтаваць спецыялістаў у галіне фінансаў і крэдыту; бухгалтарскага ўліку, аналізу і аўдыту для сельскагаспадарчых прадпрыемстваў.

План прыёму на спецыяльнасць "Фінансы і крэдыт" невялікі - 12 чалавек, а на спецыяльнасць "Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт" большы - 25 чалавек. Гэта на навучанне за кошт дзяржаўнага бюджэту. Лічбы плана прыёма на платнае аддзяленне пакуль не вызначаны. Як паведамілі ў прыёмнай камісіі ГДАУ, з размяшчэннем дадатковай колькасці студэнтаў праблем не будзе: у гэтым годзе ва універсітэце адкрыўся новы вучэбны корпус.

Іна НІКІЦЕНКА.

Прэс-канферэнцыі

Беларусь - краіна транзіту наркотыкаў

4 чэрвеня ў Міжнародным цэнтры інтэграцыйнай інфармацыі Грамадскага прэс-цэнтра Дома прэсы адбылася прэс-канферэнцыя начальніка Упраўлення па незаконным абароце наркотыкаў і норавах МУС А.А.Салдаценкі "Міждзяржаўнае і міжведамаснае супрацоўніцтва ў рашэнні праблем распаўсюджвання наркотыкаў".

За апошнія 10 гадоў колькасць наркаманаў у рэспубліцы ўзрасла ў 8,5 раза. 2 працэнты ад іх агульнай колькасці складаюць падлеткі.

Аналіз выяўленых злачынстваў, звязаных з незаконным абаротам наркотыкаў за чатыры месяцы бягучага года, а таксама колькасць асоб, пастаўленых на ўлік за ўжыванне наркотыкаў, колькасць канфіскаваных наркатычных прэпаратаў сведчаць аб тым, што тэндэнцыя да распаўсюджвання ўжывання наркотыкаў у рэспубліцы захоўваецца. Паранейшаму найбольш праблемнымі застаюцца абласныя цэнтры і буйныя гарады, дзе выяўляецца найбольшая колькасць як асоб, якія ўжываюць наркотыкі, так і выяўленых злачынстваў па лініі незаконнага абароту наркотыкаў. Рост такіх злачынстваў адбыўся ва ўсіх рэгіёнах краіны без выключэння. Найбольш высокія тэмпы назіраюцца ў Гомельскай вобласці і ў Мінску. 61 працэнт асоб, якія здзяйсняюць такія злачынствы, складае моладзь, з іх 24 працэнты - жанчыны.

Доўгі час асноўным наркотыкам на Беларусі быў опій. У апошнія гады рэзка павялічылася паступленне ў рэспубліку і ўжыванне амфетамінаў, гераіну і метадону. Прычым наркадылеры пастаянна зніжаюць цэны на іх. Так, да прыкладу, адзін грам гераіну на вуліцы сёння каштуе каля 50 долараў - гэта ў 2 разы ніжэй, чым яшчэ пару гадоў назад. Асноўнымі пастаўшчыкамі гераіну з'яўляюцца Афганістан і краіны Сярэдняй Азіі. Макавая саломка паступае ў рэспубліку ў асноўным з Украіны, сінтэтычныя наркотыкі, амфетаміны - з Польшчы, Расіі, Літвы. Асноўнымі распаўсюджвальнікамі метадону з'яўляюцца цыганы. Наркотыкі з-за межаў рэспублікі паступаюць у асноўным чыгуначным (60 працэнтаў) і аўтамабільным (каля 30 працэнтаў) транспартам. У Брэсцкай вобласці ёсць пешыя пераходы, па якіх макавая саломка дастаўляецца з тэрыторыі Украіны. Наогул, геаграфічнае становішча Беларусі стварае добрыя ўмовы для выкарыстання нашай рэспублікі ў якасці транзітнага калідора для перапраўкі наркотыкаў з Еўропы ці ў Еўропу. Зыходзячы з гэтага сусветная супольнасць у бліжэйшы час абяцае аказаць нам тэхнічную падтрымку, якая дапаможа паставіць заслон транзіту наркотыкаў. У Маскве створаны адзіны банк даных аб асобах, прыналежных да распаўсюджвання наркотыкаў на тэрыторыі СНД. Наша краіна прымае актыўны ўдзел у папаўненні гэтага банка новымі звесткамі і, адпаведна, карыстаецца яго інфармацыяй. Прэзідэнтам краіны зараз разглядаецца падрыхтаваны Урадам праект Закона аб наркотыках і псіхатропных рэчывах, які, на думку спецыялістаў, пасля яго прыняцця дапаможа весці больш дзейсную барацьбу з наркатызацыяй Беларусі.

Святлана СУБОЦІНА.

> ***Только тот учитель и будет действовать плодотворно на всю массу учеников, который сам силен в науке, ею обладает и ее любит.***
>
> **Д. Менделеев.**

Весткі

Новыя тэхналогіі прыйдуць і ў бібліятэкі

Напрыканцы мая ў Полацкім дзяржаўным універсітэце (ПДУ) прайшоў міжнародны семінар "Менеджмент універсітэцкай бібліятэкі". Арганізатарамі семінара выступілі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Беларуская бібліятэчная асацыяцыя, фундаментальная бібліятэка Беларускага дзяржаўнага універсітэта і бібліятэка Полацкага дзяржаўнага універсітэта.

Ролю бібліятэк у вучэбным працэсе, паводле слоў арганізатараў семінара, пераацаніць цяжка. Бібліятэкі ВНУ сёння выконваюць не толькі адукацыйную функцыю - яны закліканы таксама выхоўваць маладое пакаленне. Ва ўмовах рэфармавання вышэйшай школы патрабуе змен і работа універсітэцкіх бібліятэк. Вызначыць шляхі далейшага развіцця бібліятэчнай сістэмы вышэйшых навучальных устаноў прыехалі дырэктары бібліятэк ВНУ як нашай краіны, так і з-за мяжы.

Вялікую ўвагу ўдзельнікі семінара ўдзялілі выкарыстанню Інтэрнет-тэхналогій у адукацыі і навуцы. Як адзначыла Аксана Валодзіна, бібліятэка ПДУ актыўна развіваецца ў гэтым напрамку. На сённяшні дзень бібліятэчная сістэма універсітэта практычна поўнасцю аўтаматызавана. У бліжэйшы час у ВНУ плануецца адкрыць Інтэрнет-цэнтр, які стане істотным дапаўненнем у інфарматызацыі вучэбнага працэсу і развіцця бібліятэчнай сістэмы ВНУ ў цэлым.

Адной з удзельніц семінара была і прэзідэнт амерыканскай бібліятэчнай асацыяцыі Нэнсі Краніч. Яе прыезд у нашу краіну стаў магчымы дзякуючы падтрымцы амерыканскага пасольства ў Беларусі. Абедзве краіны зацікаўлены ў супрацоўніцтве, паколькі гэта дае магчымасць абменьвацца інфармацыяй. Мэта прыезду Нэнсі Краніч - расказаць пра перспектывы развіцця бібліятэк, пра сучасныя лічбавыя тэхналогіі, увядзенне якіх дазволіла не толькі палепшыць і аблегчыць работу бібліятэк, але і аб'яднаць сусветныя інфармацыйныя рэсурсы, нягледзячы на межы. Яна таксама адзначыла, што многія кансультацыйныя матэрыялы пра асаблівасці работы бібліятэк перакладзены на рускую мову і размешчаны ў сусветнай камп'ютэрнай сетцы - такім чынам нашы бібліятэкі могуць атрымаць да іх доступ.

Падобныя семінары праходзяць штогод у розных ВНУ Беларусі. Напрыканцы прысутныя падвялі вынікі работы, распрацавалі праекты для далейшага развіцця бібліятэчнай справы і пазнаёміліся з гістарычнымі і культурнымі мясцінамі старажытнага Полацка.

Вольга МІНЯНКОВА.

Полацк.

Лепшая пярвічка

Па выніках раённага агляду-конкурсу пярвічных арганізацый грамадскага аб'яднання "Беларускі патрыятычны саюз моладзі", першае месца прысуджана пярвічцы Даброгашчанскай сярэдняй школы.

Дзякуючы падтрымцы адміністрацыі школы гэтая маладзёжная арганізацыя карыстаецца заслужаным аўтарытэтам, з ёй лічацца, на яе раўняюцца ўсе астатнія школьнікі. Менавіта члены БПСМ сталі ініцыятарамі працоўнага дэсанта "Памяць", які ўключаў добраўпарадкаванне воінскіх пахаванняў на тэрыторыі Даброгашчы, а таксама дапамогу сем'ям удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, расчыстку тэрыторыі каля іх жылых дамоў.

Члены БПСМ выступілі ініцыятарамі спаборніцтва па збору металалому і макулатуры паміж класамі і асобнымі здатчыкамі. Па прапанове членаў пярвічнай маладзёжнай арганізацыі ў сельскім Доме культуры быў дадзены вялікі канцэрт мастацкай самадзейнасці.

Цяпер члены БПСМ рыхтуюцца прыняць удзел у летнім аздараўленні вучняў. Так, Мікалай Штукар і Сяргей Крук будуць працаваць памочнікамі выхавальніка ў школьным аздараўленчым летніку.

Не мялее "Крынічка" ў Даброгашчы

Найбольш папулярным сярод даброгашчанскіх школьнікаў з'яўляецца паэтычны гурток "Крынічка". Ім кіруе педагог Паліна Іванаўна Емяльяненка. Яна захапіла паэзіяй вельмі многіх юных даброгашчанцаў.

Некаторыя робяць свае першыя крокі. Нядаўна ў раённай газеце "Новы дзень" быў надрукаваны верш Алены Рогач. Вершы ўдзельніц гуртка Таццяны Дубавец і Вольгі Маркаўцавай чакаюць публікацыі ў рэспубліканскім друку. Частка работ гурткоўцаў паслана на рэспубліканскі конкурс.

Цяпер удзельнікі "Крынічкі" працуюць над стварэннем вершаванай кампазіцыі, прысвечанай 120-годдзю з дня нараджэння беларускіх песняроў Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Вітаміны - круглы год

Дагэтуль у даброгашчанскім школьным гароднінасховішчы ёсць запасы яблычнага варэння, сухафруктаў, кансервацый, бульбы, буракоў, фасолі, капусты.

На прышкольным участку парадавалі сваімі дружнымі ўсходамі сталовыя буракі, капуста, бульба, фасоля. Добра прыняліся і пасаджаныя сёлета 44 кусты чорных парэчак, багаты ўраджай можна чакаць і ад яблынь са школьнага саду.

Паводле слоў дырэктара школы Ларысы Рыгораўны Аўсяннікавай, уласныя прадукты дапамагаюць школе знізіць кошт харчавання вучняў, зрабіць яго больш каларыйным і разнастайным. Дзякуючы ўмелым рукам і высокаму кулінарнаму майстэрству школьнага кухара абеды ў сталоўцы заўсёды смачныя.

Аляксандр ІВАНЬКОЎ.

Жлобін.

З дакладных крыніц

Няма ў выхавання выхаднога

На пытанні нашага карэспандэнта адказвае намеснік Міністра адукацыі Таццяна Мікалаеўна Кавалёва

- Відаць, не перабольшу, калі скажу, што тэмай дня для кожнага педагагічнага калектыву сёння з'яўляецца пераход навучальнай установы на пяцідзённы вучэбны тыдзень і арганізацыя выхаваўчай работы ў суботу. Уяўляеце, як чакаюць кіраўнікі і настаўнікі менавіта вашых меркаванняў на гэты конт? Але аб гэтым крыху пазней.

Дазволю ўсё ж пачаць нашу размову пытаннем аб развіцці выхаваўчай сістэмы ўвогуле. Якой бачыцца для вас перспектыва выхаваўчага працэсу?

- Першым і, бадай, самым галоўным кірункам выхаваўчай работы на бліжэйшую перспектыву я б назвала ўдасканаленне ўкладу школьнага жыцця ў адпаведнасці з місіяй навучальнай установы.

У значнасці і неабходнасці гэтага працэсу пераканаюць кожнага настаўніка сацыялагічныя даследаванні, праведзеныя навукова-даследчым інстытутам праблем крыміналогіі, крыміналістыкі і судовай экспертызы, у тым ліку і сярод вучняў 9-10 класаў. Даследаванні выявілі, што ў сценах школы шырокае распаўсюджанне маюць такія з'явы, як брыдкаслоўе, тытунекурэнне, распіццё алкагольных напояў на дыскатэках, вярбальнае і фізічнае насілле.

Правілам стала і зневажанне адзін аднаго - аб гэтым сведчаць 69,8 працэнта апытаных старшакласнікаў; 25,9 працэнта - гавораць аб тым, што ў школе мае месца збіванне слабых; 9,8 працэнта кажуць пра вымаганне грошай і рэчаў, 3,4 працэнта падлеткаў сведчаць аб распаўсюджванні ў школе наркотыкаў.

Такім чынам, па ацэнцы апытаных, гвалтоўных дзеянняў у школе не менш, чым на вуліцы. А гэта ўжо вельмі сур'ёзны сімптом. Атрымліваецца, што бяспечнасць школьнікаў унутры навучальнай установы і на вуліцы - практычна аднолькавая. І гэта - пры наяўнасці ў школе цэлай арміі выхавацеляў, педагогаў. Ці ж не нонсенс, калі ў школе і на вуліцы - адны і тыя ж законы?!

Таму тэрмінова трэба прымаць неабходныя меры, каб выправіць сітуацыю і ўдасканаліць дзейнасць навучальнай установы і ўкладу школьнага жыцця.

- Каму б вы адвялі асаблівую ролю ў вырашэнні такой праблемы?

- Важным кірункам у арганізацыі выхаваўчай работы павінна стаць пашырэнне рэальнага ўдзелу ў гэтым працэсе саміх дзяцей і падлеткаў, узмацненне ролі грамадскіх арганізацый і ўдасканаленне самакіравання. Зноў жа звяртаюся да сацыялагічных даследаванняў, якія сведчаць аб тым, што аўтарытэт афіцыйных лідэраў і грамадскіх аб'яднанняў у школе сёння даволі нізкі.

Значыць, мы не ствараем умоў для дзейнасці аб'яднанняў і сапраўдных лідэраў. Тут я адзначыла б дзве першачарговыя задачы. Гэта дапамога аб'яднальнаму працэсу дзвюх арганізацый: БПСМ і БСМ, якія ўжо заваявалі аўтарытэт сярод моладзі і змогуць прывесці ў адзіную сістэму ўзаемадзеянне з дзіцячымі грамадскімі арганізацыямі. Згадзіцеся, што такое адзінства сярод нашых дзяцей і падлеткаў дапаможа вырашыць многія пытанні выхаваўчай работы.

Акрамя таго, на новы ўзровень трэба ўзняць і самакіраванне. Па сённяшні дзень да яго ставяцца як да гульні. Але яно можа адыграць адметную ролю ў жыццядзейнасці школы. Галоўнае ў гэтай справе - падтрымаць памкненні нашай моладзі, даць магчымасць рэалізаваць сваю ініцыятыву, абудзіць актыўнасць. На маю думку, неабходна перайсці і да стварэння саветаў навучэнскай моладзі рэгіёнаў, якія б аб'ядналі падлеткаў са школ, тэхнікумаў, вучылішчаў. Такім чынам мы б далі магчымасць нашай моладзі ў цывілізаванай форме задаволіць сваю патрэбу ў актыўным грамадскім жыцці.

Я ўпэўнена, што гэта стане надзейнай падтрымкай нашым педагогам у выхаваўчым працэсе.

- Якое месца ва ўдасканаленні ўкладу школьнага жыцця вы адводзіце фізкультурна-аздараўленчай рабоце?

- Зусім нядаўна адбыліся слуханні справаздачы Сусветнага банка па праблемах Чарнобыля, дзе прымалі ўдзел вядучыя спецыялісты, якія займаюцца вывучэннем наступстваў катастрофы на ЧАЭС. У ходзе гэтай нарады была зроблена бадай што парадаксальная высновa. Эксперты лічаць, што недахоп фізічных практыкаванняў прыносіць намнога большы ўрон здароўю насельніцтва, і асабліва дзяцей, якія пражываюць на забруджанай тэрыторыі, чым сама радыяцыя. Вось вам і адказ на пытанне пра значнасць фізкультурна-аздараўленчай работы.

Але яна не павінна абмяжоўвацца толькі адным днём, адной суботай, як некаторыя мяркуюць. Па сцвярджэнню спецыялістаў, рухальная актыўнасць дзяцей павінна быць сістэмнай і ўваходзіць ва ўклад школьнага жыцця.

Такая сістэма захавана ў рабоце нашых дзіцячых садоў, але, на жаль, у школе гэты працэс не займеў працягу. Таму мы павінны яго наладзіць. Галоўным у арганізацыі фізкультурна-аздараўленчай работы павінна стаць фарміраванне матывацыі. Неабходна, каб фізкультура стала часткай паўсядзённага жыцця школьнікаў, а не была абмежавана толькі адзнакамі! Як вядома, гэта зніжае цікавасць да фізічнай культуры ў тых дзяцей, чые фізічныя магчымасці не дазваляюць паказаць высокія нарматыўныя вынікі.

Фізкультурна-аздараўленчая работа павінна быць масавай, прыносіць радасць і задавальненне ўсім дзецям. Але, безумоўна, неабходна аналізаваць і вынікі такіх мерапрыемстваў, каб сачыць за ўзроўнем фізічнай падрыхтаванасці дзяцей. Гэта можа адбывацца ў форме пазаўрочнай круглагадовай спартакіяды і іншых спартыўных спаборніцтваў, калі ўдзел і дасягненні ў іх не ўплываюць на адзнаку па фізкультуры, а выкарыстоўваюцца педагогамі як аснова маніторынгу фізічнага развіцця дзяцей. А на саміх занятках па фізкультуры неабходна працягваць ацэньванне ведаў здаровага ладу жыцця, што дазволіць надалей фарміраваць жыццёваважныя навыкі нашых школьнікаў.

-Таццяна Мікалаеўна, звернемся да найбольш злабадзённага на сёння пытання. Як арганізаваць суботні дзень у школе пры пераходзе яе на пяцідзённы вучэбны тыдзень?

- Хачу сказаць, што пасля шматлікіх сустрэч з настаўнікамі і кіраўнікамі навучальных устаноў мы прыйшлі да ўзаемапаразумення адносна так званай педагагічнай напаўняльнасці суботняга дня. Ужо зразумела, у выхавання няма выхадных, таму субота не павінна застацца без педагагічнага планавання. Для зручнасці і сістэмнасці ў рабоце такое планаванне павінна быць трохузроўневым. Што гэта азначае? Першы такі ўзровень - гэта агульнашкольны план жыццядзейнасці школы ў суботу на цэлы навучальны год. У гэтым плане могуць быць адлюстраваны ўсе агульнашкольныя мерапрыемствы, якія пройдуць у суботу на працягу года. Прадугледжваюцца круглагадовая спартакіяда, агульнашкольныя спартыўныя, працоўныя, забаўляльныя і іншыя мерапрыемствы. Гэта можа быць, напрыклад, і адзіная для ўсёй школы тэматычная субота: дзень здароўя, дзень бегуна, дзень прапагандыста. Але далейшая работа будзе арганізавана асобна на паралелях або па класах. У агульнашкольным плане могуць быць адлюстраваны таксама і мерапрыемствы міжшкольнага і міжраённага маштабу.

Наступным узроўнем планавання, які канкрэтызуе першы, з'яўляецца план для паралельных класаў. Напрыклад, у адну з субот да вучняў 9 класаў прыйдзе прадстаўнік праваахоўных органаў і будзе праводзіць тлумачальную работу па заканадаўству. У суботу другога месяца ён можа выступіць ужо перад вучнямі 10-х класаў.

Трэці ўзровень - гэта план канкрэтнага класнага кіраўніка. Для работы са сваім класам ён павінен канкрэтызаваць папярэднія два ўзроўні агульнашкольнага плана: вызначыць незадзейнічаны час суботы і выкарыстаць яго для сваіх вучняў. Папярэдне класны кіраўнік вядзе ўлік дзяцей, якія пойдуць у суботу ў пазашкольныя ўстановы, у музычныя школы, а таксама тых, хто захоча правесці свой вольны час з бацькамі. Карэктны, ненавязлівы кантроль класны кіраўнік усё ж павінен весці. Інакш гэта будзе прыводзіць да безнагляднасці.

Адзначу, што галоўным прынцыпам арганізацыі суботняга дня з'яўляецца ўдзел у гэтым працэсе педагогаў, вучняў і іх бацькоў.

Тады не ўзнікне праблемы, якая хвалюе сёння ўсе педагагічныя калектывы. Я маю на ўвазе заклапочанасць тым, што дзеці не захочуць ісці ў школу ў невучэбную суботу. Але, прабачце, гэта спрэчны тэзіс. Зацікавіць школьніка можна толькі захапляльным заняткам. Канешне, калі ўсім прапаноўваць шыць мяккую цацку, дык у школе застануцца толькі адзінкі. Яшчэ раз паўтару, што прапанаваныя заняткі і ўвогуле мерапрыемствы павінны адпавядаць інтарэсам саміх дзяцей. А значыць, трэба зацікавіць саміх школьнікаў, каб яны самі праявілі ініцыятыву, выказалі пажаданні, прапановы. Такім чынам сумесная творчасць, фантазія ў значнай меры нададуць разнастайнасць рабоце ў суботні дзень, павялічаць актыўнасць саміх дзяцей і падлеткаў.

Дадам і тое, што наша міністэрства падрыхтавала пісьмы іншым міністэрствам, ведамствам, дзе праінфармавала іх аб канцэпцыі арганізацыі суботняга дня і прапанавала супрацоўніцтва. Ужо знойдзена паразуменне і акрэслены шляхі ўзаемадзеяння.

Я ўпэўнена, што толькі агульнымі намаганнямі арганізацыя суботняга дня стане вырашальнай і будзе праведзена на высокім узроўні.

Самае галоўнае - не наладжваць гэты дзень на манер звычайнага вучэбнага дня, а ісці ад інтарэсаў саміх дзяцей і разам з імі.

- Вядома, што некаторыя кіраўнікі рэгіёнаў імкнуцца зэканоміць сродкі за кошт скарачэння ў навучальных установах работнікаў выхаваўчай службы: псіхолагаў, сацыяльных педагогаў, педагогаў-арганізатараў. Гэта ім дазваляе Закон аб мясцовым самакіраванні. А ці не здарыцца так, што выхаваўчая сістэма нашай адукацыі застанецца без саміх выхавальнікаў?

- Сапраўды. Як ні шкада, але такая тэндэнцыя назіраецца, і ў рэгіёнах - асабліва. Міністэрства адукацыі неаднаразова рэкамендавала мясцовым кіраўнікам беражліва ставіцца да кадраў выхаваўчай сістэмы, шукаць іншыя шляхі эканоміі фінансаў і спосабы вырашэння праблемы. На жаль, не ўсе чуюць наш голас. Але ёсць і другая праблема, якая не можа нас не хваляваць. Гэта вялікая цякучасць кадраў. Так, даследаванні ў Брэсцкай вобласці паказалі, што ў 2001 годзе сярод намеснікаў дырэктараў школ па выхаваўчай рабоце яна склала ажно 50 працэнтаў.

Гэтая лічба не толькі выклікае трывогу, а і пацвярджае той факт, што выхаваўчая работа - вельмі цяжкі хлеб. Але не толькі ў адной цяжкасці прычына. Справа ўскладняецца і тым, што многія работнікі не маюць належнай прафесійнай падрыхтоўкі і не спраўляюцца са сваімі абавязкамі. Канешне, Міністэрства адукацыі павінна дапамагчы гэтаму саставу кадраў метадычнымі рэкамендацыямі, нарматыўнымі актамі, але, на жаль, сістэмна арганізаваць павышэнне кваліфікацыі згаданых работнікаў сёння няпроста па прычыне той жа кадравай нестабільнасці.

Таму, мяркую, трэба павысіць маральнае і матэрыяльнае стымуляванне работы. У гэтым немалаважную ролю могуць адыграць розныя прафесійныя конкурсы "Лепшы класны кіраўнік", "Лепшы псіхолаг" і шэраг іншых, у час якіх будзе прадэманстравана важнасць гэтых прафесій.

Хачу прывесці яшчэ адзін прыклад, які тычыцца аздараўленчага летніка "Зубраня". Мяркуем у бліжэйшы час выйсці з ініцыятывай у Савет Міністраў аб наданні асаблівага статусу яго выхавальнікам. Гэта паспрыяе актывізацыі самога дзіцячага грамадскага руху і надасць новы імпульс выхаваўчай рабоце.

- Выклікае хваляванне педагогаў і ўвядзенне новай сістэмы аплаты працы. Так, многія ўпэўнены, што ў школе не будзе класных кіраўнікоў?

- Такія меркаванні ўзнікаюць па прычыне недасведчанасці нашых педагогаў. Сапраўды, з новага навучальнага года пачынае дзейнічаць новая сістэма аплаты працы педагагічных работнікаў, якая прадугледжвае зняцце надбаўкі за класнае кіраўніцтва. І ў той жа час новая пастанова дае магчымасць тарыфікаваць гадзіны за арганізацыю выхаваўчай работы. Гэта азначае, што ў матэрыяльным плане класны кіраўнік нічога не губляе. Пры гэтым захаваецца і такая педагагічная функцыя як класны кіраўнік. З'явяцца і іншыя варыянты выхаваўчай работы. Так, агульнае класнае кіраўніцтва можна захоўваць за адным настаўнікам, а правядзеннем далейшых выхаваўчых мерапрыемстваў тыпу арганізацыі вольнага часу школьнікаў, культурна-масавай работы, у тым ліку і з азначаным класам, можа займацца і другі настаўнік.

За канкрэтным класным кіраўніком будзе замацавана індывідуальная дыягнастычная работа ў класе, арганізацыя класных гадзін, бацькоўскіх сходаў. Так што роля класнага кіраўніка будзе, як і раней, актуальнай у выхаваўчым працэсе.

- Зусім нядаўна ў Жэневе ў Камітэце па правах дзіцяці Арганізацыі Аб'яднаных Нацый адбылося пасяджэнне па абмеркаванні выканання канцэпцыі па правах дзіцяці ў нашай рэспубліцы. Як рэалізуецца гэты дакумент на практыцы?

- Хачу адзначыць, што матэрыялы, якія былі прадстаўлены ў гэты Камітэт, яскрава паказваюць, што за апошнія гады на заканадаўчым і практычным узроўні праведзена шматгранная мэтанакіраваная работа па абароне і рэалізацыі правоў нашых дзяцей. Яна носіць сістэмны характар, дзе задзейнічаны Рэспубліканская Нацыянальная камісія па правах дзіцяці, органы аховы дзяцінства ў структуры ўпраўленняў адукацыі, сацыяльныя педагогі. Значнае месца ў механізме забеспячэння абароны правоў дзяцей адыгрываюць сацыяльна-педагагічныя цэнтры і дзіцячыя сацыяльныя прытулкі, якія ўвайшлі ў структуру сістэмы адукацыі зусім нядаўна.

- Раскажыце, калі ласка, больш падрабязна аб гэтых новых утварэннях.

- Сацыяльна-педагагічныя цэнтры пачалі ствварацца ў рэспубліцы толькі некалькі гадоў назад. Цяпер іх налічваецца больш як дваццаць і дзейнічаюць яны, у асноўным, у абласцях і раённых цэнтрах.

Сацыяльна-педагагічныя цэнтры - гэта спецыяльныя ўстановы для акавання сацыяльна-педагагічнай дапамогі праблемным сем'ям і дзецям, якія апынуліся ў цяжкіх, экстрэмальных жыццёвых сітуацыях. Цэнтры сістэмна арганізоўваюць прафілактычную работу, праводзяць дыягностыку і трэнінгі па праблемах, у тым ліку і ва ўстановах. Характэрна і тое, што штаты цэнтраў укамплектаваны прафесійнымі спецыялістамі з ліку псіхолагаў, сацыяльных педагогаў.

У самой структуры сацыяльна-педагагічных цэнтраў, альбо асобна, могуць дзейнічаць і дзіцячыя сацыяльныя прытулкі. Іх асноўная функцыя - медыцынская, псіхалагічная, педагагічная рэабілітацыя дзяцей, якія часова змешчаны ў такім прытулку па рашэнні праваахоўных органаў або органаў аховы дзяцінства. Дарэчы, дзеці могуць звярнуцца ў прытулак і самі, калі ў сям'і - складаная сітуацыя.

Калі ў рэгіёне няма магчымасці арганізаваць такі прытулак, можна стварыць сутачныя сацыяльныя гасцініцы пры пазашкольнай установе альбо пры бальніцы. Такі вопыт работы назапашаны, напрыклад, у Магілёўскай вобласці.

Важна, каб аб наяўнасці сацыяльна-педагагічных цэнтраў, дзіцячых сацыяльных прытулкаў насельніцтва рэгіёнаў, асабліва дзеці і падлеткі, былі добра праінфармаваныя і пры ўзнікненні патрэбы выкарыстоўвалі іх дапамогу.

Дадам, што Міністэрства адукацыі заключыла пагадненне са Стакгольмскім універсітэтам аб падрыхтоўцы спецыялістаў сацыяльна-педагагічнай службы.

Шведскі бок у апошняй сустрэчы пацвердзіў жаданне матэрыяльна дапамагаць некаторым базавым сацыяльна-педагагічным цэнтрам.

Такія базавыя сацыяльна-педагагічныя ўстановы будуць вылучаны ў кожным рэгіёне і зоймуцца напрацоўкай мадэлі сацыяльна-педагагічнай службы.

- Сёння трывала ўваходзіць у наша жыццё і такая з'ява, як прыёмная сям'я. Ці лічыце вы яе найбольш мэтазгоднай формай уладкавання дзяцей-сірот?

- Згадзіцеся, што ўтрыманне сірот ва ўстановах інтэрнацкага тыпу мае шмат недахопаў, і ў тым ліку нявыгадна ў фінансавым плане для дзяржавы. Іншая справа - прыёмная сям'я, якая прадугледжвае ўзаемную зацікаўленасць. Самому дзіцяці намнога цяплей і ўтульней будзе жыць у сям'і, няхай нават у прыёмнай. А для прыёмных бацькоў гэта добрая магчымасць рэалізаваць сябе як педагогаў і атрымоўваць зарплату. Я думаю, што гэта аптымальнае выйсце для тых людзей, якія страцілі работу.

Дарэчы, прыёмнымі бацькамі могуць быць педагогі і людзі без педагагічнай адукацыі. У аддзеле адукацыі, дзе наймаюць на работу сям'ю бацькоў, існуе цэлая працэдура адбору. Пры гэтым вызначаецца сума на ўтрыманне дзіцяці, а таксама месячны заробак.

Такая сям'я можа падпісаць адпаведную дамоўленасць на выхаванне аднаго альбо некалькіх дзяцей-сірот, інфармацыю аб якіх з банка дадзеных прадастаўляюць органы па ахове дзяцінства.

Хачу сказаць, што прыёмныя сем'і даволі хутка прыжыліся ў нашай рэспубліцы. Сёння іх налічваецца больш чатырохсот, дзе выхоўваецца 500 сірот. І гэтым дзеткам там утульна. Хачу пажадаць гэтай утульнасці ў самым шырокім сэнсе слова - сям'і кожнага навучэнца, кожнага педагога, кожнай навучальнай установе. І каб яна заўжды спрыяла нашай прафесійнай працы - выхаванню.

Гутарку вяла
Ала КЛЮЙКО.
Фота Юрыя БОНДАРАВА.

Зацверджаны склад дзяржаўнай камісіі па падрыхтоўцы падручнікаў

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка Распараджэннем ад 3 чэрвеня зацвердзіў склад дзяржаўнай камісіі па падрыхтоўцы падручнікаў у гуманітарна-грамадазнаўчай сферы

У бюро камісіі ўвайшлі:

Брыгадзін Пётр Іванавіч - Міністр адукацыі, доктар гістарычных навук, прафесар (старшыня камісіі)

Жук Аляксандр Іванавіч - першы намеснік Міністра адукацыі, доктар педагагічных навук, прафесар (намеснік старшыні камісіі)

Ганушчанка Надзея Мікалаеўна - кіраўнік сектара выкладання грамадазнаўчых дысцыплін галоўнага ўпраўлення вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі Міністэрства адукацыі, кандыдат гістарычных навук (адказны сакратар)

Андрэеў Анатоль Мікалаевіч - прафесар кафедры тэорыі літаратуры Беларускага дзяржаўнага універсітэта, доктар філалагічных навук

Падлужны Аляксандр Іосіфавіч - дырэктар дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі", акадэмік, доктар філалагічных навук

Рашэтнікаў Сяргей Васільевіч - дырэктар Інстытута дзяржаўнага кіравання Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, доктар палітычных навук, прафесар

Сташкевіч Мікалай Стафанавіч - выконваючы абавязкі дырэктара дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі", доктар гістарычных навук, прафесар

У секцыю гістарычных дысцыплін уключаны:

Сташкевіч Мікалай Стафанавіч - выконваючы абавязкі дырэктара дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі", доктар гістарычных навук, прафесар

Гламбоцкі Пётр Міхайлавіч - настаўнік гісторыі гімназіі №56 г. Мінска

Дзмітрачкоў Пётр Фролавіч - дэкан гістарычнага факультэта ўстановы адукацыі "Магілёўскі дзяржаўны універсітэт імя А.А.Куляшова", кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Кошалеў Уладзімір Сяргеевіч - загадчык кафедры гісторыі новага і найноўшага часу Беларускага дзяржаўнага універсітэта, доктар гістарычных навук, прафесар

Крэнь Іван Платонавіч - загадчык кафедры гісторыі Беларусі ўстановы адукацыі "Гродзенскі дзяржаўны універсітэт імя Янкі Купалы", кандыдат гістарычных навук, прафесар

Трашчанок Якаў Іванавіч - дацэнт кафедры ўсходнеславянскай і расійскай гісторыі ўстановы адукацыі "Магілёўскі дзяржаўны універсітэт імя А.А.Куляшова"

Фядосік Віктар Анатольевіч - загадчык кафедры гісторыі старажытнага свету Беларускага дзяржаўнага універсітэта, доктар гістарычных навук, прафесар

Часноўскі Мечыслаў Эдвардавіч - прафесар кафедры міжнародных адносін Беларускага дзяржаўнага універсітэта, доктар гістарычных навук

Секцыю сацыяльных дысцыплін прадстаўляюць:

Рашэтнікаў Сяргей Васільевіч - дырэктар Інстытута дзяржаўнага кіравання Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, доктар палітычных навук, прафесар

Багамаз Сяргей Леанідавіч - загадчык кафедры псіхалогіі ўстановы адукацыі "Віцебскі дзяржаўны універсітэт імя П.М.Машэрава", кандыдат псіхалагічных навук, дацэнт

Балашэнка Сяргей Аляксандравіч - дэкан юрыдычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага універсітэта, доктар юрыдычных навук, дацэнт

Івуць Раман Баляслававіч - загадчык кафедры эканомікі і кіравання на транспарце Беларускага нацыянальнага тэхнічнага універсітэта, доктар эканамічных навук, прафесар

Кухарчык Міхаіл Васільевіч - намеснік дэкана геаграфічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага універсітэта

Смолік Аляксандр Іванавіч - прарэктар па навучальнай рабоце ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры", доктар культуралагічных навук, прафесар

Супрановіч Ірына Юльянаўна - намеснік дырэктара па навучальнай рабоце сярэдняй агульнаадукацыйнай школы №9 г.Жодзіна Мінскай вобласці

Яскевіч Ядвіга Станіславаўна - прарэктар навучальна-адукацыйнай установы Беларускага дзяржаўнага універсітэта "Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы", доктар філасофскіх навук, прафесар

У секцыю філалагічных дысцыплін увайшлі:

Андрэеў Анатоль Мікалаевіч - прафесар кафедры тэорыі літаратуры Беларускага дзяржаўнага універсітэта, доктар філалагічных навук

Галяновіч Ганна Іванаўна - настаўнік рускай мовы і літаратуры сярэдняй агульнаадукацыйнай школы № 2 г.Стоўбцы Мінскай вобласці

Градзецкая Алена Міхайлаўна - настаўнік беларускай мовы і літаратуры сярэдняй агульнаадукацыйнай школы №179 з харэаграфічным ухілам г.Мінска

Лаўшук Сцяпан Сцяпанавіч - намеснік дырэктара па навуковай рабоце дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі", доктар філалагічных навук, прафесар

Мушынскі Міхаіл Іосіфавіч - загадчык аддзела гісторыі беларускай літаратуры дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі", доктар філалагічных навук, прафесар

Фёдараў Дзмітрый Васільевіч - дацэнт кафедры рускай літаратуры Беларускага дзяржаўнага універсітэта, кандыдат філалагічных навук

Шаўлоўская Марыя Фёдараўна - загадчык кафедры беларускай літаратуры ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт імя Максіма Танка", кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Прэс-служба
Прэзідэнта
Рэспублікі Беларусь.

Дзеці адпачывалі толькі па спісах...

Пачаўся новы аздараўленчы сезон. Многія бацькі зараз заклапочаны тым, дзе і як арганізаваць адпачынак дзіцяці. На жаль, пуцёўку ў аздараўленчыя летнікі пашанцуе набыць не ўсім. Але ці заўсёды рацыянальна выкарыстоўваюцца нават тыя сродкі, якія выдзяляе дзяржава для адпачынку школьнікаў? У маі абласны Камітэт дзяржаўнага кантролю скончыў праверку арганізацыі аздараўлення дзяцей летам мінулага года. Што ж паказалі вынікі праверкі?

Арганізацыяй аздараўлення дзяцей у горадзе Маладзечна сярод іншых структур займаўся і гарадскі камітэт БПСМ. Адпачынак быў арганізаваны ў аздараўленчым летніку в. Занарач Мядзельскага раёна.

Па-першае, былі выяўлены парушэнні ў падборы кадраў для аздараўленчага летніка. Працаваць з дзецьмі паехалі выхавальнікі і важатыя, чые кандыдатуры не былі ўзгоднены з аддзелам адукацыі і аддзелам аховы здароўя.

Па-другое, у групе з 40 чалавек у час адной са змен былі дзеці ад трох да семнаццаці гадоў, прычым не ўсе з іх пражывалі або вучыліся ў Маладзечна. Таксама высветлілася, што са 160 дзяцей, якія былі ўключаны ў спісы і прайшлі аздараўленне на працягу чатырох змен, 11 чалавек увогуле нікуды не ездзілі. У выніку чаго камітэтам БПСМ было неабгрунтавана атрымана датацый са сродкаў дзяржаўнага сацыяльнага страхавання на агульную суму 770 тысяч рублёў - з разліку 70 тысяч на кожнае дзіця. У другую змену ў ліку 40 дзяцей былі сын начальніка летніка С.С.Ракіта - Г.Ракіта (1998 года нараджэння) і дачка выхавальніка А.А.Багаўца - А.Багавец (1998 года нараджэння), а таксама іх жонкі. Як гаворыцца, без каментарыяў...

Ад бацькоўскай платы за знаходжанне ў летніку ў I-II змены было вызвалена 19 дзяцей. Але праверкай выяўлена, што з ліку гэтых дзяцей 7 чалавек не выязджалі і былі заменены іншымі дзецьмі, дакументы на вызваленне якіх ад уплаты бацькоўскіх узносаў адсутнічаюць.

Акрамя таго, на бюро ГК БПСМ ад 13 ліпеня 2001 г. было вырашана, што ў чацвёртую змену дзеці будуць аздараўляцца бясплатна. Тым не менш бацькі ў час праверкі растлумачылі, што па ведамасці з іх узялі па 9-12 тысяч рублёў.

За кошт сродкаў, выдзеленых на затраты на ўтрыманне ў летніку, быў набыты тэлевізар "Віцязь" коштам 194 тысячы рублёў, што з'яўляецца грубым парушэннем інструкцыі Міністэрства фінансаў.

Фінансавым аддзелам Маладзечанскага гарвыканкама не праводзіліся кантрольныя мерапрыемствы за дзейнасцю аздараўленчага летніка, хаця гэта было прадугледжана адпаведным рашэннем гарвыканкама.

Па выніках праверкі ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам 770 тысяч рублёў, незаконна атрыманыя Маладзечанскім БПСМ, прад'яўлены да вяртання ў даход фонду сацыяльнай абароны насельніцтва.

Матэрыялы праверкі перададзены ў пракуратуру для іх прававой ацэнкі.

Аздараўленчая кампанія 2002 года толькі пачалася. Але азнаёміцца з гэтай інфармацыяй, думаю, будзе вельмі цікава тым, хто марыць аздаравіць за дзяржаўныя сродкі свае далёка не бедныя сем'і. Нягледзячы на тое, што сёння ёсць рэальныя прэтэндэнты на падтрымку дзяржавы. Толькі вось па нейкіх прычынах замест цудоўнага возера Нарач яны вымушаны праводзіць спякотнае лета ў горадзе.

Ала ШАЎЦОВА.

Як спрацуе метадычная служба?

На работнікаў інстытутаў павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі педагагічных кадраў усіх узроўняў, раённых метадычных кабінетаў ускладзена вялікая і адказная задача - данесці да педагогаў сутнасць новаўвядзенняў і зменаў, што чакаюць школу ў новым навучальным годзе.

З першага верасня 2002 года чацвёртыя класы (пяты год навучання) масава пяройдуць на новы змест адукацыі. Па падліках Акадэміі паслядыпломнай адукацыі, з гэтымі класамі будзе працаваць (па асноўных прадметах) звыш 27 тысяч настаўнікаў. І так паступова, год за годам, на новы змест навучання пяройдзе ўся 12-гадовая школа. Нацыянальны інстытут адукацыі, Акадэмія паслядыпломнай адукацыі, абласныя інстытуты павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі педагагічных кадраў, раённыя метадычныя кабінеты павінны працаваць ва ўзаемадзеянні, каб падрыхтаваць настаўніка да працы па новых падручніках і праграмах. Работа ў гэтым кірунку вядзецца ўжо з 1998 года. НІА і АПА ў асноўным займаліся з настаўнікамі-эксперыментатарамі дзевятнаццаці школ краіны, дзе праводзіцца апрабацыя новага зместу адукацыі 12-гадовай школы. Палова курсаў АПА прысвечана знаёмству з новым зместам. Абласныя і гарадскія ІПК таксама вялі работу ў гэтым напрамку. Ёсць дзве праблемы, якія пакуль тармозяць увесь працэс. Першая, якая гучыць ужо банальна, - адсутнасць неабходнага фінансавання. На многія курсы АПА, нават абласных ІПК не даязджаюць людзі па прычыне адсутнасці камандзіровачных сродкаў. Другая праблема ў тым, што да апошняга часу назіралася дрэнная скаардынаванасць паміж работай абласных ІПК і АПА, зараз жа вызначаны дакладны план мерапрыемстваў усёй структуры павышэння кваліфікацыі настаўнікаў.

Адно з такіх мерапрыемстваў з удзелам прадстаўнікоў усіх устаноў перападрыхтоўкі педагагічных кадраў і работнікаў Міністэрства адукацыі адбылося 5 мая ў АПА, яно было прысвечана абмеркаванню і карэкціроўцы новага вучэбнага плана і праграм на 2002 - 2003 навучальны год. Метадыстам, навукоўцам, практыкам і супрацоўнікам Міністэрства адукацыі прадастаўлялася магчымасць сумесна папрацаваць над зместам вучэбных праграм па кожнаму прадмету, высветліць усе пытанні па выстаўленні адзнак па 10-бальнай сістэме ацэнкі вынікаў вучэбных дасягненняў вучняў.

Выступаючы перад удзельнікамі нарады, К.С.Фарыно, намеснік Міністра адукацыі, падкрэсліў важнасць таго, каб настаўнік і дырэктар былі правільна праінфармаваны наконт усіх змяненняў у сістэме адукацыі і падрыхтаваны да работы ў новых умовах . Ад таго, як спрацуе метадычная служба, залежыць поспех рэформы. Зараз жа многія нашыя настаўнікі і спецыялісты адукацыі крытыкуюць дзеянні Міністэрства адукацыі, называючы іх авантурнымі, рэвалюцыйнымі, а рашэнні - паспешлівымі і непрадуманымі. Казімір Сцяпанавіч адказвае, што такія меркаванні, акрамя здзіўлення і прыкрасці, нічога не выклікаюць. Міністэрства адукацыі да ўсіх наваўвядзенняў падыходзіць асцярожна, узважваючы вынікі эксперыментальнай практыкі, пра ўсе свае планы імкнецца расказваць праз газеты і часопісы. Аднак складваецца такое ўражанне, быццам ніхто аб гэтым не ведае, праўдзівая інфармацыя недзе губляецца або яе не жадаюць успрымаць. Праўдстаўнікі Міністэрства адукацыі часта выязджаюць у рэгіёны, сустракаюцца з настаўнікамі і кіраўнікамі навучальных устаноў. "Калі ж людзям тлумачыш і яны разумеюць тое, што ты гаворыш, дык атрымліваеш стопрацэнтную падтрымку ", - заўважыў намеснік міністра. Таму сёння важна, каб метадысты разбіраліся ва ўсіх новаўвядзеннях. К.С. Фарыно таксама адзначыў, што сістэма падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі педагагічных кадраў патрабуе свайго ўдасканалення. Цяпер курсы будуць толькі мэтавымі, з іх здымаецца ўсё другараднае, і працягвацца яны будуць максімум два тыдні. Зараз педагогам вельмі неабходны веды па новых методыках навучання і кіравання, па эканоміцы адукацыі. На гэта і павінны скіроўваць сваю работу метадысты і вучоныя.

Святлана КІРСАНАВА.

Творчы экзамен для настаўнікаў

Метадычная работа ў нашай школе накіравана на развіццё творчага патэнцыялу, павышэнне педагагічнага майстэрства настаўніка з мэтай удасканалення традыцыйных і ўкаранення новых форм і метадаў навучання, новых адукацыйных тэхналогій. Для вырашэння гэтых задач выкарыстоўваецца розныя формы работы. У школе дзейнічаюць метадычныя аб'яднанні, школа маладога настаўніка, праводзяцца семінары, кансіліумы, дыскусіі, тыдні педагагічнага майстэрства; удзяляецца вялікая ўвага дыягностыцы і даследаванням. Больш падрабязна хацелася б спыніцца на рабоце творчых груп і новай форме справаздачы метадычнага аб'яднання - творчым экзамене.

* * *

Напрыканцы навучальнага года ў школах праводзіцца справаздачы метадычных аб'яднанняў аб выкананай рабоце. У мінулым годзе такая справаздача была праведзена ў форме творчага экзамену. Было распрацавана палажэнне, у якое ўключаны алгарытм падрыхтоўкі да экзамену: абмеркаванне і зацвярджэнне структуры экзамену, формы ўдзелу ў ім (творчая абарона рэферата з вопыту работы, распрацоўка ўрока, адкрытыя ўрокі і заняткі гуртка, выстаўка вучэбна-метадычных матэрыялаў).

Першымі творчы экзамен здавалі ўдзельнікі метадычнага аб'яднання настаўнікаў рускай мовы і літаратуры (кіраўнік - Т.Ф.Дудко), тэма якога гучала так: "Развіццё творчых здольнасцей вучняў на ўроках і ў пазаўрочны час".

Структура экзамену.

1. "Педагагічны партрэт" метадычнага аб'яднання: партрэт у лічбах; партрэт настаўнікаў вачыма калег; партрэт настаўнікаў вачыма вучняў (сачыненні, вершы).

2. Творчая візітоўка метадычнага аб'яднання.

3. З вопыту работы:

а) урок - сумесны твор настаўніка і вучня (абарона адкрытага ўрока па рускай літаратуры, тэхналогія майстэрняў - Е.М.Крыпак);

б) гурток "Натхненне" прадстаўляе... Творчасць юных паэтаў. Кіраўнік гуртка - С.Ю.Санцэвіч;

в) гульневыя тэхналогіі на ўроках рускай мовы, з вопыту работы (А.В.Чупрэта);

г) выстаўка вучэбна-метадычнага матэрыялу, распрацаванага настаўнікамі метадычнага аб'яднання О.Н.Хвясько, В.І.Лавік.

Творчы экзамен праходзіў у рамках работы раённага семінара для намеснікаў дырэктараў школ.

Справаздача-экзамен паказаў творчасць і майстэрства настаўнікаў і прайшоў вельмі цікава. Таму вырашана зрабіць яго традыцыйнай формай справаздачы. У гэтым навучальным годзе да экзамену рыхтуецца метадычнае аб'яднанне настаўнікаў выяўленчага мастацтва, працоўнага навучання і музыкі.

* * *

У кожнай школе творчыя групы працуюць над вырашэннем пэўных праблем. У нашай школе адначасова з пастаяннай творчай групай працуюць і часовыя, задача якіх - удзел у падрыхтоўцы і правядзенні педагагічных нарад. Палажэнне аб часовай праблемнай (творчай) групе ўключае: мэту стварэння групы, змест работы, час работы, склад групы, метады і формы работы ў ходзе падрыхтоўкі да педагагічнай нарады, аб'ект вывучэння, вынікі.

Склад груп непастаянны, яны фарміруюцца ў залежнасці ад тэмы нарады. Так, на педагагічнай нарадзе па тэме "Індывідуалізацыя навучання і псіхолага-педагагічная падтрымка слабых вучняў" былі арганізаваны тры творчыя групы па праблемах:

- індывідуальны падыход і ліквідацыя прабелаў у ведах, уменнях і навыках вучняў;

- метады і прыёмы, якія дазваляюць паспяхова арганізаваць работу са слабымі вучнямі;

- агульнашкольная прастора: узаемадзеянне педагогаў і бацькоў.

Выкарыстоўваюцца розныя формы работы: вывучэнне літаратуры па праблеме, анкетаванне вучняў, настаўнікаў і бацькоў; бліцінтэр'ю, гутаркі, наведванне ўрокаў і заняткаў гурткоў. Вынікі работы прадстаўляюцца творчай групай на нарадзе.

Творчая група, якая працавала па праблеме "Стан псіхолага-педагагічнай падрыхтоўкі настаўніка" (кіраўнік - Е.В.Ляшчынская), вынікі сваёй работы прадставіла ў форме пасяджэння кафедры псіхалогіі. Група, якая працавала па тэме "Стан лячэбна-аздараўленчай работы ў школе", не толькі паказала праблемы і прапанавала шляхі іх вырашэння, але і правяла прэзентацыю новага вучэбнага прадмета - лячэбнай фізкультуры.

Творчыя групы ствараюцца не толькі з настаўнікаў, але і з вучняў. Напрыклад, пры падрыхтоўцы да нарады па тэме "Работа з падручнікам, адпаведнасць адукацыйным стандартам: праблемы, пошук, вынікі" былі створаны дзве групы з настаўнікаў і вучняў дзесятых класаў.

Некалькі груп працавала па тэме "Работа з падручнікам: міжпрадметныя сувязі". Праводзілася настаўніцкая і вучнёўская экспертыза: даследаваўся вучэбны матэрыял і змест падручніка (беларуская і руская літаратура, гісторыя, сусветная мастацкая культура). Дзве групы працавалі паралельна. Імі была праведзена вялікая работа - высновы абодвух калектываў супалі. Практыку работы творчых груп настаўнікаў і вучняў будзем працягваць.

Удзельнікі творчых груп праводзяць вялікую даследчую работу, вынікі і рэкамендацыі дапамагаюць вырашаць многія праблемы вучэбна-выхаваўчага працэсу.

Лілія ЗЕНЧЫК,
намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце Краснасельскай сярэдняй школы Ваўкавыскага раёна.

Прагучаў апошні званок, пачаліся экзамены. Хвалююцца не толькі вучні, але і настаўнікі, бо адзнака за экзамен - гэта ацэнка працы педагогаў і выхавальнікаў. І не толькі за апошні выпускны год.

НА ЗДЫМКУ: сацыяльны педагог сярэдняй школы вёскі Ломавічы Акцябрскага раёна, выпускніца Мазырскага педагагічнага інстытута Жанна Каваленка з кветкамі ад выпускнікоў.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА, БЕЛТА.

Не хавайце ў доўгую скрыню свае інавацыйныя прапановы

У апошнія гады значная колькасць педагогаў па розных прычынах занята ў апрабацыі інавацый і ў эксперыментальнай рабоце. А гэта - магчымасць заявіць аб сабе творча, праявіць даследчыцкія схільнасці. Некаторыя даўно ўжо гатовы да распрацоўкі аўтарскіх педагагічных сістэм, мадэляў, але ім не хапае для гэтага тэарэтычных ведаў, а магчыма, і рашучасці выступіць са сваёй прапановай. У сваю чаргу саіскальнікам, аспірантам, вучоным, наадварот, неабходна база для правядзення апрабацыі, праверкі сваіх гіпотэз і напрацовак.

Гэтыя прычыны якраз і сталі асноўнай падставай для адкрыцця эксперыментальных і інавацыйных пляцовак ва ўстановах адукацыі. А цэнтрамі, дзе вучоныя і педагогі сустракаюцца, каб выслухаць адзін аднаго на семінарах, курсах, з'яўляюцца Акадэмія паслядыпломнай адукацыі (АПА), Нацыянальны інстытут адукацыі (НІА), абласныя інстытуты павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кіруючых кадраў і спецыялістаў адукацыі.

У адным з такім інстытутаў у Магілёве я і пабывала. Аддзел інавацый і перадавога педагагічнага вопыту існуе там толькі чатыры гады, але на яго ўскладаецца вялікі аб'ём работы - інфармаваць педагогаў аб змесце і накірунках інавацыйнай дзейнасці, даваць метадычныя рэкамендацыі, распрацоўваць нарматыўна-прававую дакументацыю для эксперыментальных пляцовак, рэдагаваць, рэцэнзаваць і рыхтаваць да выдання аўтарскія і інавацыйныя праграмы, распрацаваныя ўдзельнікамі эксперыменту, шукаць новыя тэхналогіі і выходзіць з прапановамі аб іх укараненні ва ўстановы адукацыі, нарэшце, кантраляваць арганізацыю і правядзенне эксперыментаў і педагагічных інавацый. Да работнікаў ІПК звяртаюцца з пытаннямі ўсе, хто становіцца ініцыятарам і ўдзельнікам новаўвядзенняў, а менавіта: работнікі органаў кіравання адукацыяй, настаўнікі і вучоныя.

Каб заявіць аб эксперыменце (а гэта абавязкова стварэнне новага метаду навучання ці выхавання), спачатку неабходна падаць заяўку на імя начальніка абласнога ўпраўлення адукацыі (ці яго намесніка) і дакладна ў пісьмовай форме сфармуляваць тэму, мэту і задачы эксперыменту, ступень творчай навізны і яго актуальнасць, прапанаваць распрацаваны дыдактычны матэрыял. Заяўка, атрымаўшы візу кіраўніцтва, трапляе ў аддзел (які ўзначальвае мая суразмоўца Антаніна Аляксандраўна Траццякова) для правядзення навуковай экспертызы. Канчатковае рашэнне аб лёсе прапановы прымае экспертная камісія на чале з прарэктарам па навукова-метадычнай рабоце абласнога ІПК.

Калі камісія станоўча ацэньвае ініцыятыву, дык абласное ўпраўленне адукацыі выдае загад, які ўключае пералік эксперыментальных пляцовак, спіс удзельнікаў эксперыменту і ўмовы аплаты.

Дарэчы, у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам устаноўлена павышэнне пасадавых акладаў работнікам, якія прымаюць удзел у эксперыменце і апрабацыі педагагічных інавацый: кіраўнікам устаноў адукацыі (дырэктарам школ, загадчыкам дзіцячых дашкольных устаноў), аднаму з намеснікаў па асноўнай дзейнасці - на 20 працэнтаў, настаўнікам, выхавацелям - на 15 працэнтаў.

Бывае, што заяўка ад школы, дзіцячага сада ці іншых устаноў адукацыі на адкрыццё такой пляцоўкі падаецца без указання навуковага кіраўніка і без праграмы правядзення даследавання. У такім выпадку ствараюцца навуковая лабараторыя ці часовы творчы калектыў пры аддзеле.

Эксперыментальная работа не можа ажыццяўляцца без апоры на навуку. Аддзел супрацоўнічае з навукоўцамі НІА, АПА, Магілёўскага дзяржаўнага універсітэта, Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі ў Горках і інш. Яны запрашаюцца да працы і з больш шырокай педагагічнай аўдыторыяй у час семінараў, курсаў. У выніку сумеснай дзейнасці педагогаў-практыкаў, навуковых работнікаў і метадыстаў распрацаваны праграмы па курсах "Фарміраванне культуры ўзаемін у вучняў сельскай школы", "Азбука экалагічнай навукова-даследчай работы", "Асновы экалогіі" для вучняў з 1 па 2 класы, праграма па англійскай мове для дзяцей 4-гадовага ўзросту, рознаварыянтныя вучэбныя планы вячэрняй школы. Акрамя таго, створаны і апрабіруюцца мадэлі аграшколы і аграшколы з біялагічным ухілам, распрацаваны цыкл Дальтан-заданняў, падрыхтаваны дыдактычныя матэрыялы па фізіцы і г.д. Такім чынам, створаны цікавы аўтарскі матэрыял, які, праўда, не можа атрымаць шырокага распаўсюджання, пакуль ідзе яго эксперыментальная апрабацыя.

Ёсць такое паняцце, як інавацыйная праграма. Яна распрацоўваецца аўтарам ці калектывам аўтараў. Змест і канчатковы вынік навучання і выхавання ў ёй павінен адпавядаць стандарту адукацыі і не мець аналагаў у масавай практыцы. Аўтарская праграма па вучэбным прадмеце павінна вызначацца новай канцэпцыяй навучання. Гэта можа быць аўтарскі спецкурс ці выхаваўчы праект. Каб увесці ў дзеянне такія праграмы, спачатку неабходна абмеркаваць іх на пасяджэнні педагагічнага савета той ці іншай навучальнай установы на адпаведнасць усім патрабаванням. Потым структура праграмы прадастаўляецца ў аддзел педагагічных інавацый і перадавога педагагічнага вопыту абласнога ІПК за тры месяцы да пачатку вучэбнага года, дзе на працягу трох тыдняў яна рэцэнзуецца і падаецца на зацвярджэнне ва ўпраўленне адукацыі аблвыканкама.

На сёння ў Магілёўскай вобласці арганізавана работа па 19 эксперыментальных (з іх 13 рэспубліканскіх і 6 абласных) і 9 педагагічных інавацыях. Найбольшай папулярнасцю ў педагогаў карыстаюцца тэхналогія "Крок за крокам", тэхналогія развіццёвага навучання Эльконіна-Давыдава і Занкова, Дальтан-тэхналогія, адукацыйная праграма "Школа-2100", навучанне правам чалавека, асновам дэмакратыі і міжнароднаму гуманітарнаму праву, праграма выхавання і навучання ў дзіцячай дашкольнай установе па радыяцыйнай бяспецы, гігіене і экалогіі "Здаровы лад жыцця", мадэль выхавання "Арыенцір".

З 1999 па 2002 год упраўленнем адукацыі Магілёўскага аблвыканкама былі зацверджаны 73 аўтарскія праграмы. Сярод іх найбольш запатрабаваныя ў педагогаў фізіка для класаў фізіка-матэматычнага профілю (В.В.Барашкоў, абласны ліцэй №1 Магілёва), хімія для 9-х профільных класаў (Н.І.Цюркіна, ліцэй №4 Крычава), факультатыўны курс інфарматыкі для 5-9 класаў (Е.М.Садоўскі, сярэдняя школа №28 Бабруйска), працоўнае навучанне ў 5-8 класах сельскай школы (А.С.Антоненка, Мішнеўская школа-сад), спецкурс асновы эканомікі (Г.П.Яршова, сярэдняя школа №4 Магілёва) і многія іншыя.

Пілотным раёнам інфармацыйных тэхналогій арганізацыі вучэбнага працэсу і кіраўніцкай дзейнасці стаў Шклоўскі раён (навуковы кіраўнік - намеснік дырэктара НІА Г.М.Пятроўскі). Ён атрымаў статус рэспубліканскай эксперыментальнай пляцоўкі на 2001-2002 вучэбны год. Пра гэта падрабязней расказала начальнік аддзела інфармацыйных тэхналогій ІПК Святлана Пятроўна Януковіч.

Паводле яе слоў, ва ўстановах адукацыі Шклоўскага раёна існавала база для таго, каб праводзіць эксперымент - 16 кабінетаў з вылічальнай тэхнікай, 60 працэнтаў ІВМ-сумяшчальных камп'ютэраў і 5 праграмна-тэхнічных комплексаў для вучэбна-выхаваўчай і адміністрацыйнай дзейнасці. А ў аддзеле адукацыі раёна знайшліся людзі, гатовыя працаваць у гэтым напрамку.

У сярэдніх школах №№ 1, 3, 4, метадычным кабінеце аддзела адукацыі ў мінулым навучальным годзе адкрыты доступ у Інтэрнет. 16 педагогаў раёна прайшлі курсы "Інфармацыйныя і Інтэрнэт-тэхналогіі ў адукацыі" у Рэспубліканскім цэнтры Інтэрнет-адукацыі. Вучні 8-11 класаў згодна з вучэбнай праграмай вывучаюць інтэрнэт-тэхналогіі і выкарыстоўваюць іх разам з педагогамі ў навукова-даследчыцкай дзейнасці, падрыхтоўцы да ўрокаў. Прадугледжваецца ўвядзенне дадатковых платных паслуг па выкарыстанні сродкаў абмену інфармацыяй праз Інтэрнет.

Для арганізацыі эксперыменту Шклоўскаму раёну каардынацыйным саветам па рабоце пілотных раёнаў Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь прадастаўлены праграмна-метадычныя комплексы. Укараняецца і камп'ютэрызацыя элементаў кіраўніцкай дзейнасці па ланцугу школа - аддзел адукацыі. Уведзены 4 стаўкі інжынера-праграміста, працоўныя месцы якіх укамплектаваны камп'ютэрамі з апаратыўнай сістэмай.

Раён атрымлівае і дапамогу метадыстаў УП "Інфатэхсервіс" Гродна, а таксама Магілёўскага ІПК, якія праводзяць семінары-практыкумы, кансультацыі з выездам на месцы. Рашэнне асноўных праблем у Шклове, канешне, бачаць у павелічэнні аб'ёмаў дзяржаўнай падтрымкі з тым, каб камп'ютэрызаваць працоўныя месцы адміністрацыі 18 агульнаадукацыйных устаноў раёна, стварыць дадатковыя камп'ютэрныя класы. Што датычыць усёй Магілёўскай вобласці, дык у ёй налічваецца 600 школ, у якіх працуюць 419 кабінетаў інфарматыкі (117 з іх ІВМ-сумяшчальнымі камп'ютэрамі).

Прадмет. "Інфарматыка", заўважае Святлана Пятроўна, з'яўляецца настолькі важным у сучасным грамадстве, што яго неабходна вывучаць усім, прычым пачынаючы не з сёмага, а з першага класа.

Паважаныя настаўнікі, не хавайце свае цікавыя прапановы па ўдасканаленню вучэбнага працэсу ў доўгую скрыню, выносьце іх на абмеркаванне, спрабуйце ў педагагічнай практыцы новыя тэхналогіі. Гэта пойдзе на карысць вам і нацыянальнай адукацыі.

Надзея СТРАБКОВА.

Фарміраванне ўнутранай матывацыі да педагагічнай дзейнасці

Каб у дзіцяці было жаданне вучыцца, неабходна сфарміраваць у яго ўнутраную матывацыю да вучобы. У настаўніка таксама ёсць патрэба ў фарміраванні матывацыі да педагагічнай дзейнасці. Як у вучняў, так і ў педагогаў яна бывае трох узроўняў: высокая, сярэдняя і нізкая. Калі ўнутраная матывацыя школьнікаў напрамую залежыць ад матывацыі настаўніка, дык матывацыя настаўнікаў - толькі ад іх саміх, і ад метадычнай працы той школы, дзе ажыццяўляецца педагагічная дзейнасць гэтых самых настаўнікаў.

Сёння метадычная служба - неад'емная частка эфектыўнай працы школы. Адным са структурных элементаў такой службы з'яўляецца метадычны кабінет, дзе і адбываецца вучоба настаўнікаў. Не, яны не сядзяць за партамі і не запісваюць старанна ў свае канспекты лекцыі свайго выкладчыка. Самае галоўнае ў іх вучобе - абмен уласным вопытам, спасціжэнне новага - прафесійны рух наперад. А метадычны кабінет - добры дарадчык, у якім настаўнік можа знайсці планы-канспекты ўрокаў, сучасную метадычную літаратуру, або, як мінімум, яе картатэку, тут можна падрыхтавацца да педагагічнага савета, пазнаёміцца з дакументацыяй метадычных аб'яднанняў, з аўтарскімі праграмамі, анкетамі, рэкамендацыямі школьнага псіхолага і, нарэшце, паглядзець усе матэрыялы тых педсаветаў, якія калісьці адбываліся.

З метадычным кабінетам больш-менш усё зразумела. Але, як адзначалася вышэй, прафесійны рост настаўніка не можа вынікаць толькі са звычайнага наведвання метадычнага кабінета. Неабходна, каб у школе працавала добра адладжаная метадычная сістэма.

З такой сістэмай мне давялося пазнаёміцца у другой сталічнай гімназіі. Цэнтрам, або ядром, метадычнай службы тут з'яўляецца навукова-метадычны савет, асноўная мэта якога - рэалізацыя індывідуальнасці кожнага настаўніка гімназіі ў рамках яго прафесіі. Што маецца на ўвазе. Навукова-метадычны савет займаецца дыягностыкай, аналізам, карэкцыяй, прагназаваннем мадэлі настаўніка ў гімназіі. Да таго ж ён уключае ў сябе метадычныя аб'яднанні па асобных прадметах і інтэграваныя, псіхолага-педагагічныя і навукова-практычныя семінары, творчыя групы, эксперымент, музей гісторыі гімназічнай адукацыі, дэбатны клуб, навукова-даследчую работу настаўнікаў і вучняў, курсавую перападрыхтоўку, стажыроўку, семінары, ажыццяўляе сувязь з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі, мае відэастудыю "Кентаўр". Як бачым, навукова-метадычны савет мае дастатковую колькасць кірункаў у сваёй дзейнасці, каб у поўнай меры фарміраваць прафесійную мабільнасць настаўніка.

На асобных такіх напрамках хачу спыніцца больш дэталёва. Метадычныя аб'яднанні (МА) могуць быць як прадметнымі (аб'ядноўваюць настаўнікаў аднаго прадмета), так і інтэграванымі (аб'ядноўваюць настаўнікаў некалькіх прадметаў). Інтэграваныя МА могуць быць, як у другой сталічнай гімназіі, гуманітарнымі (руская, беларуская мовы і літаратуры, гісторыя, сусветная мастацкая культура) і прыродазнаўча-матэматычнымі (матэматыка, хімія, фізіка, біялогія, геаграфія). Да таго ж яшчэ існуюць метадычныя аб'яднанні настаўнікаў замежных моў, фізічнага выхавання, пачатковых класаў і класных кіраўнікоў. Чым займаюцца настаўнікі ў метадычных аб'яднаннях? Па-першае, абменьваюцца вопытам. Вельмі важным з'яўляецца той факт, што педагогі маюць магчымасць працаваць у групах, прычым творча. Метадычныя аб'яднанні ладзяць метадычныя дэкады або тыдні, падчас якіх праводзяцца шматлікія адкрытыя ўрокі для сваіх жа калег, і гэтыя ўрокі потым абмяркоўваюцца на тых жа МА. Згаданыя дэкады або тыдні праводзяцца, як правіла, у рамках адной тэмы. Напрыклад: "Мастацтва ствараць кожны ўрок разам з дзецьмі" або "Сучасныя педагагічныя тэхналогіі адораным дзецям". У кожным МА працуе кансультант - навуковец ці выкладчык вышэйшай навучальнай установы, які дапамагае і кіруе дзейнасцю настаўнікаў.

Акрамя метадычных дэкад і тыдняў, настаўнікі МА займаюцца рэцэнзаваннем новых падручнікаў і дапаможнікаў (у гімназіі апрабіруецца мадэль школы з 12-гадовым навучаннем), складаннем і рэалізацыяй праграм развіцця творчага патэнцыялу настаўніка, стварэннем і апрабацыяй аўтарскіх праграм і курсаў па выбары. Да таго ж менавіта МА былі распрацаваны адзіныя патрабаванні да 10-бальнай ацэнкі ведаў вучняў.

Асобнае месца займае навукова-даследчая праца настаўнікаў, якая ўключае ў сябе сумесныя навукова-практычныя канферэнцыі настаўнікаў і гімназістаў, працу настаўнікаў па развіццю свайго творчага патэнцыялу - падрыхтоўка да друку публікацый, складанне аўтарскіх праграм.

Важным элементам вучобы настаўнікаў з'яўляецца курсавая перападрыхтоўка, стажыроўка, семінары. Педагогі другой мінскай гімназіі праходзяць навучанне першапачаткова на базе сваёй гімназіі, потым у АПА, Беларускім дзяржаўным універсітэце, інстытуце Гётэ, нават у англійскім горадзе Ротчэстэры. Абменьваюцца вопытам на семінарах, адкрытых уроках, на аўтарскіх курсах настаўнікаў гімназіі, метадычных тыднях або дэкадах.

Для таго, каб настаўнік быў прафесійна мабільным, яму патрэбны дапамога і падтрымка адміністрацыі навучальнай установы. Важным для педагога з'яўляецца адэкватная ацэнка сваёй дзейнасці і кампетэнтнасці, стымуляванае развіццё рэфлексіі. Настаўнікам, што знаходзяцца на ўзроўні ўсвядомленай і неўсвядомленай кампетэнтнасці, характэрна жаданне не толькі ведаць сутнасць сучасных інавацый, але і асабіста ўдзельнічаць у даследчай працы. Такія настаўнікі сапраўды разумеюць неабходнасць рэфармавання школы і творча падыходзяць да гэтага.

Педагог павінен вызначыць цяжкасці, якія перашкаджаюць яму стаць прафесійна мабільным. А адной з задач навукова-метадычнага савета з'яўляецца дапамога ў выяўленні гэтых цяжкасцей і пераадоленні іх. Цяжкасцей у сучасных педагогаў сапраўды дастаткова. Яны ўзнікаюць у працэсе авалодання новымі тэхналогіямі, у вызначэнні мэтаў і вынікаў навучання, у праяўленні ініцыятывы ва ўмовах "канвеера", у рэалізацыі свайго творчага патэнцыялу і г.д. Для выкаранення такіх цяжкасцей метадычнай службай павінна весціся шматпланавая праца: вызначэнне аптымальнай нагрузкі настаўнікаў, правядзенне розных конкурсаў, заахвочванне творчага росту, рэгулярныя псіхалагічныя трэнінгі, удзел кожнага педагога ў творчых групах і метадычных аб'яднаннях і г.д.

Як бачым, шлях да фарміравання ўнутранай матывацыі да педагагічнай дзейнасці - вялікі і складаны, але калі ў школе працуе добра наладжаная, прыведзеная да сістэмы метадычная служба, дык шлях гэты можна значна скараціць. А проста наяўнасць у школе метадычнага кабінета або шыльды на ім нічога не дасць, акрамя хіба што "птушачкі" ў школьнай дакументацыі.

Вольга ДУБОЎСКАЯ.

ПАНЯДЗЕЛАК, 10 ЧЭРВЕНЯ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.15 Навіны.
6.10, 7.10, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
8.53 Выпускны экзамен па матэматыцы за курс базавай школы.
9.15 «Юрыдычная паліцыя».
10.05 Арсенал.
10.45 Тэлебарометр.
11.00 «Сямейныя вузы».
12.20 «Славянскі базар у Віцебску-2001». Выбранае.
13.05 «Апошні жулік». Камедыя.
14.10 Рэжысёр тэатра і кіно Аляксандр Карпаў- мал.
14.30 Дак. серыял «Блакітная бяздонне». 1-я серыя.
15.20 Маст. фільм «Увага, чарапаха!».
16.40 Мультфільм «Майдадыр».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».
18.25 Зона Ікс.
18.35 Камедыя «Балавень удачы».
20.00 Галоўнае пытанне.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 «Сямейныя вузы».
22.50 Стадыён.
23.35 Серыял «Мужчынская работа».
0.20 Конны спорт. Міжнародныя спаборніцтвы па трохбор'ю.

ГРТ

8.00, 11.00 Навіны.
8.15 «Сямейныя вузы».
9.15 Што? Дзе? Калі? Фінал.
10.40 «Ералаш».
11.15 Дак. дэтэктыў. Апошняя спакуса Ўгрыдычка». Справа 2002 года.
11.45 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Туніса — зборная Бельгіі.
16.00 Вялікае мыццё.
17.00 Вячэрня навіны.
17.25 Чакай мяне.
18.20 Камедыя «Афрыканец».
20.00 Час.
20.35 «Слабае звяно».
21.25 Незалежнае расследаванне.
22.05 Чэмпіянат свету па футболу.
23.00 Начны «Час».
23.30 Чэмпіянат свету па футболу.

РАСІЯ

8.00, 9.00, 16.30, 19.00 Вesti.
8.10 Мая сям'я.
9.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Карэі — зборная ЗША.
14.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Партугаліі — зборная Польшчы.
16.50 Серыял «Сябры-4».
17.20 Вести — Масква.
17.50 «Камісар Рэкс». Тэлесерыял.
18.20 Добрай ночы, малышы!
18.35 Вести — Масква.
19.55 Дзённік Чэмпіянату свету па футболу.
20.50 Дэтэктыў «Кобра. Чорная кроў». Частка 3-я.
21.45 Дарожны патруль.
22.00 Вести — Падрабязнасці.
22.20 Вести — Масква.
22.30 Камедыя «Дабрак».
0.10 Дзяжурная частка.

КУЛЬТУРА

9.15 Магія кіно.
9.40 "Некалькі дзён адного года". Маст. фільм.
10.35 «Ох, ужо гэтыя дзеткі!» Мультфільм.
10.45 Тым часам.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Навіны культуры.
11.40 «Прыгоды Болека і Лёлека». Мультфільм.
11.50 Пазам з Фафалем.
12.05 «Цесныя вароты». Ефрасіння Тульская.
12.20 «Падарожжа ў часе». М. Горкі. «Мяшчане».
13.15 «Урокі рускай». І. А. Бунін. «Цёмныя алеі». Чытае Ала Дзямідава.
13.30 «Будэнброкі». Тэлесерыял.
14.30 Alma Mater.
15.10 «Казка пра цара Салтана». Мультфільм.
16.05 «Цытаты з жыцця». Уладзімір Ядаў. 16.35 «Тэрыторыя Ражаства». Дак. фільм.
17.50 «Век Рускага музея».
Аўтарская праграма.
18.15 Сцэнаграма.
18.45 Дзённік XII Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
19.05 Ігравыя, лаўрэаты конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
19.30 «Рэкс». Мультсерыял.
19.55 «Тэатральная Расія». С. Мрожак. «Шчаслівая падзея». Спектакль тэатра «Мадэрн».
22.10 «Царскае паляванне». Дак. фільм. 22.30 «Вязал мары». Аўтарская праграма Ю. Башмета.
23.25 «Начны палёт». Вядучы Андрэй Максімаў.

НТБ

7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00 Сёння.
7.10, 7.35 Раніца на НТБ.
7.50 Дэтэктыў «Сышчык».
9.20 Надвор'е на заўтра.
9.25 «Надоевы» з Леанідам Парфёнавым.
10.40 Ляльці.
11.20 Крымінал.
11.35 «Цені знікаюць апоўдні». 6-я серыя.
13.05 «Прынцып «Даміно».
14.40 Крымінал.
15.00, 22.50 Сёння.
15.30 Маст. фільм «Я вам больш не веру».
17.25 «Шчырае прызнанне».
18.00, 21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.45 Серыял «Чорны воран».
19.45 Серыял «Па імені Барон...».
21.35 «Расійская імперыя». Праект Л. Парфёнава. Частка 1-я.
23.10 Трылер «За мяжой магчымага».

СТБ

6.00 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты. 6.35 «Віртуальны свет».
6.45 «Паўэр рэйнджэрс, ці Магутныя рэйнджэры».
7.10 Мультфільмы «Свет Бобі», «Вуны-пуны», «Інспектар Гаджэт».
8.30 «Арт-экспрэс». Культурнае жыццё сталіцы.
8.45 Камедыя «Божья кароўка».
11.00 «168 гадзін».
12.00 Навіны сусветнай шоу-індустрыі.
12.30 Прынцэса Дзяйна: праўдзівая гісторыя. Дак. фільм, 1-я серыя.
13.30 «24 гадзіны».
13.45 «Прыгнанка на запатрабаванне-2».
14.50 Мультфільмы.
16.05 «Паўэр рэйнджэрс, ці Магутныя рэйнджэры».
16.30 «24 гадзіны».
16.45 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты. 17.00 «Яго, цёмная страсць». Тэленавела.
18.00 «Вядаочча».
18.30 «СТБ-спорт».
18.50 «Тэма дня».
19.00 «Добры вечар, малыш...».
19.30 «Партрэт у інтэр'еры».
19.45 «Добры дзень, доктар!».
20.00 «Еўропа — агульная спадчына».
20.10 «Добра пожаловаться».
20.20 «Арт-экспрэс».
20.25 Навіны СНД.
20.50 «Віртуальны свет».
21.00 Драма «Пяць лёгкіх п'ес».
23.10 «24 гадзіны».
23.25 Футбольны кур'ер.
0.00 Фантастычны баявік «Скрозь гарызонт».
0.30 Музыка на СТБ.

8 КАНАЛ

17.30 «Том і Джэры».
17.35 «Простае пытанне».
17.45 Серыял «Масад».
18.30 Тэлемагазін.
18.45 Еўропа сёння.
19.15 Фантастычны баявік «Скрозь гарызонт».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Камкон-тур» прадстаўляе».
21.15 Маст. фільм «Смяротная зброя».

АЎТОРАК, 11 ЧЭРВЕНЯ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.25 Навіны.
6.10, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
8.53 Выпускны экзамен па беларускай і рускай мовах за курс сярэдняй школы.
9.15 «Юрыдычная паліцыя».
10.05 «Навальнічныя камяні».
10.35 Стадыён.
11.00 «Сямейныя вузы».
12.20 Добры дзень, Беларусь!
13.10 Маст. фільм «Чалавек за завалы».
14.25 Дак. серыял «Блакітная бяздонне».
15.20 «Апошняя рэзервацыя». Мультфільм.
15.45 «Навальнічныя камяні».
16.10 «Пяць цудаў».
16.20 «5х5».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».
18.25 Зона Ікс.
18.35 «Наша спадчына». Караляўскі палац у г. Гродне.
18.50 «Віктар Шольхер». Маст. фільм. 20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 «Сямейныя вузы».
22.45 Спорт-кур'ер.
22.55 Планета «АРТ».
23.45 «Мужчынская работа».

ГРТ

8.00, 11.35 Навіны.
8.15 Чакай мяне (з сурдаперакладам).
10.00 Час.
10.15 «Ералаш».
9.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Даніі — зборная Францыі.
14.20 Чэмпіянат свету па футболу. Зборная Камеруна — зборная Германіі.
16.30 «З лёгкай пары!».
17.00 Вячэрнія навіны.
17.25 «Сямейныя вузы».
18.20 Комедыя «Бабзік-Вачэрня кроў».
20.00 Час.
20.35 «Хто хоча стаць мільянерам?»
21.25 Лубянка. «Трохвугольнік Пянькоўскага».
22.05 Камедыйны серыял «Кітайскі гарадавы».
23.00 Начны «Час».
23.30 Чэмпіянат свету па футболу.
0.35 Эрык Робертс у трылеры «Вострыя адчуванні».

РАСІЯ

8.00, 9.00, 16.30, 19.00 Вesti.
8.10 Мая сям'я.
9.20 Дэтэктыў «Сышчык пецярбургскай паліцыі».
11.10 Камедыйны серыял «Сібіл».
9.10 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Сенегала — зборная Уругвая.
16.50 Камедыйны серыял «Сябры-4».
17.20 Вести — Масква.
17.50 «Камісар Рэкс».
18.50 Добрай ночы, малышы!
19.35 Вести — Масква.
19.55 Дзённік чэмпіянату свету па футболу.
20.50 Дэтэктыў «Кобра. Чорная кроў». Частка 4-я.
21.45 Дэтэктыў «Знайсці і абясшкодзіць».
23.35 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Саудаўскай Аравіі — зборная Ірландыі.

КУЛЬТУРА

9.15 Графаман.
9.40 «Рурык і яго браты», «Абстрактныя ў фарбах». Дак. фільмы.
10.30 «Наша няня». Мультфільм.
10.45 «Сферы» з Інакенціем Івановым.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Навіны культуры.
11.40 «Прыгоды Болека і Лёлека».
11.50 Разам з Фафалем.
12.05 «Аўтуны дом». «Песні Палессе». Дак. фільм.
12.20 «Лінія жыцця». Аляксандр Зіноўеў.
13.15 «Урокі рускай». І. А. Бунін. «Цёмныя алеі». Чытае Ала Дзямідава.
13.30 «Будэнброкі».
14.30 «Наўздагад».
15.10 «Горас і Цна». Тэлесерыял.
15.35 «Лебедзі Няпрадвы». Мультфільм.
16.00 «Расійскі кур'ер». Камсамольск-на-Амуры.
16.25 «Погляд», «Пра тое, пра сёе». Дак. фільмы.
17.15 Сімфанічныя мініяцюры.
17.50 «Палацавыя тайны». «Загадкі міжцарства».
18.15 «Разамовы пра тэатр». Перадача 5-я.
18.45 Дзённік XII Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
19.05 «Рэкс». Мультфільм.
19.30 «Старшына». Маст. фільм.
20.45 Памяці Яўгена Святланава. «Прафесія — дырыжор».
21.25 «Што рабіць?» Праграма В. Траццякова.
22.20 «Больш, чым каханне». «Сьведь шумнага бала случайно...».
23.25 «Начны палёт».

НТБ

7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 23.50 Сёння.
7.10, 7.35 Раніца на НТБ.
7.55 «Чорны крумкач».
9.20 Надвор'е на заўтра.
9.25 «Увага: вышук!» «Чорная слабада».
10.20 «Кватэрнае пытанне»: «Двушчыны харомы».
11.20 Крымінал.
11.35 «Цені знікаюць апоўдні». 7-я серыя, заключная.
13.05 «Прынцып «Даміно».
14.40 Крымінал.
15.30 «Па імені Барон...».
16.35 Баявік «Брудная работа».
17.40 Крымінал.
18.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.45 Серыял «Чорны крумкач».
19.45 «Па імені Барон...».
21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
21.35 «Расійская імперыя». Частка 2-я.
23.10 Трылер «Смяротна небяспечны містэр Фрост».

СТБ

6.00 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
6.10 «Віртуальны свет».
6.20 «Добра пожаловаться».
6.30 Навіны СНД.
6.45 «Паўэр рэйнджэрс, ці Магутныя рэйнджэры».
7.10 Мультфільмы.
8.30 «Партрэт у інтэр'еры».
8.45 Драма «Пяць лёгкіх п'ес».
11.00 «Тэма дня».
11.10 «СТБ-спорт».
11.30 «Сакрэтныя матэрыялы».
12.30 «Прынцэса Дзяйна: праўдзівая гісторыя». 2-я серыя. Дак. фільм.
13.30, 16.30, 19.00, 23.25 «24 гадзіны».
13.45 «Следства вядуць знатакі. Праз 10 гадоў». Тэлесерыял.
14.50 Мультфільмы.
16.05 «Паўэр рэйнджэрс, ці Магутныя рэйнджэры».
16.45 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
17.00 «Яго, цёмная страсць». Тэленавела.
18.00 «Вядаочча».
18.35 «СТБ-спорт».
18.50 «Тэма дня».
19.15 «Добры вечар, малыш...».
19.30 «Галасы зямлі маёй». Дак. фільм.
19.50 Навіны СНД.
20.05 «Віртуальны свет».
20.15 «Арт-экспрэс».
20.30 «Пакуль гарыць свечка...»
21.00 Рамантычная камедыя «Толькі ты».
23.40 Прыгодніцкі баявік «Бандалера!».
1.50 Музыка на СТБ.

8 КАНАЛ

17.30 Мультфільм «Віні-Пух».
17.45 «Завальніцкі».
18.15 «Шэрлак Холмс і доктар Ватсан». «Сабака Баскервіляў».
20.40 К-відза. «Топ-8».
20.45 «Вечарніца».
21.00 Гурман-клуб.
21.20 «Камкон-тур прадстаўляе».
21.35 Баявік «Чачатка».

СЕРАДА, 12 ЧЭРВЕНЯ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.25 Навіны.
6.10, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
9.15 «Юрыдычная паліцыя».
10.10, 15.45 «Навальнічныя камяні».
10.35 Здароўе.
11.00, 21.50 «Сямейныя вузы».
12.20 Добры дзень, Беларусь!
13.00 «Чалавек за завалы». Маст. фільм.
14.10 «Час мясцовы».
14.35 Дак. серыял «Блакітная бяздонне».
15.20 «Апошняя рэзервацыя». Мультфільм.
16.10 «Пяць цудаў».
16.20 «5х5».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».
18.25 Зона Ікс.
18.40 «Масква—Мінск».
18.55 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск) — «Маладзечна-2000».
21.00 Панарама.
21.50 «Сямейныя вузы».
22.45 Спорт-кур'ер.
23.00 Крымінальная дасье.
23.45 Серыял «Мужчынская работа».

ГРТ

9.00, 14.00 Навіны (з субцітрамі).
9.10 Сімвалы Расіі. «Герб».
9.15 Светлоны канцэрт.
10.25 Сімвалы Расіі. «Гімн».
10.35 «Юнона і Авось. Алілуя кахання». Дак. фільм.
11.35 Сімвалы Расіі. «Флаг».
11.50 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Швецыі — зборная Аргенціны.
14.15 Сімвалы Расіі «Узнагароды».
17.00 Вячэрнія навіны.
17.20 «Жарт за жартам».
18.05 Камедыя «Асаблівасці нацыянальнага палявання».
20.00 Час.
20.30 Сушы вёслы... Камедыя «Асаблівасці нацыянальнай рыбалкі».
22.25 Чэмпіянат свету па футболу.
0.25 Дэтэктыў «Прыгавор».

РАСІЯ

7.00 Кіно-гісторыі Глеба Скараходава.
7.40 Маст. фільм «Выправаванне вернасці».
9.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Нігерыі — зборная Англіі.
14.00, 19.00 Вesti.
14.20 Камедыя «Пакроўскія вароты».
16.55 «Па ляну кахання». Канцэрт Ірыны Алегравай.
19.25 Інтэрв'ю з першым Прэзідэнтам Расіі Б. Ельцыным.
19.45 Міхаіл Задорнаў. «Навуковы трактат «Мы».
21.15 Маст. фільм «Брат».
23.25 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Швецыі — зборная Парагвая.
1.35-2.29 Дзённік Чэмпіянату свету па футболу.

КУЛЬТУРА

15.05 А. Цагарэлі. «Ханума». Спектакль Акадэмічнага вялікага драматычнага тэатра (1978 г.).
17.30 Смехаваясцьі.
17.55 Расія музычная.
18.35 «Ганна Паўлава». Маст. фільм.
19.50 Дзённік XII Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
20.10 «Ганна Паўлава». Маст. фільм.
21.30 Навіны культуры.
21.50 Шляхры адыходзячага стагоддзя.
22.25—23.55 «Выратавальнік». Маст. фільм.

НТБ

6.55 Анонс дня.
7.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сёння.
7.15 Маст. фільм «Лес барабаншчыка».
9.20 Добрая традыцыя ў святочнай праграме «Залаты Астан».
10.20 Камедыя «Сабака Барбос і незвычайны крос».
11.25 Прыгодніцкі фільм «Карона Расійскай імперыі, або Зноў няўлоўныя». 1-я і 2-я серыі.
13.45 «Футбол і жанчыны — хто каго?» Спецвыпуск праграмы «Прынцып «Даміно».
15.30 Трушкін, Калюшкін, Еўдакімаў, Петрасян у канцэрце «Прывітанне, лета!».
18.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.45 «Чорны крумкач».
19.45 «Па імені Барон...».
21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
21.35 Маст. фільм «Усход—Захад».
0.00-0.50 Трылер «Увасхрасенне».

СТБ

6.00 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
6.20, 19.45 Навіны СНД.
6.35 «Тэма дня».
6.45 «Паўэр рэйнджэрс, або Магутныя рэйнджэры».
7.10 Мультфільмы.
8.30 «Аўтапанарама».
8.45 «Віртуальны свет».
8.55 «Спадчына з Лікай».
9.00 «СТБ-спорт».
9.15 Канцэрт ансамбля «Класік-авангард».
9.45 Маркус Лестар у мюзікле «Алівер!».
13.00 «Вядаочча».
13.30 «24 гадзіны».
13.45 «Лепшыя рэкламныя ролікі» Дак. фільм.
14.15 Камедыя «Адыходзячы — ідзі».
16.30, 19.00, 23.10 «24 гадзіны».
16.45 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
17.05 Мультфільм.
17.35 «Паўэр рэйнджэрс, або Магутныя рэйнджэры». Заключная серыя.
18.00 «Фільм, фільм, фільм».
18.15 «Віртуальны свет».
18.35 «СТБ-спорт».
18.50 «Тэма дня».
19.15 «Добры вечар, малыш...».
19.30 «Аўтапанарама».
20.00 «Пакуль гарыць свечка...»
20.30 «Навіны сусветнай шоу-індустрыі».
21.00 Баявік «Супер».
23.25 Камедыя «Лекла раскрылася».
1.20 Музыка на СТБ.

8 КАНАЛ

17.30 Мультфільм «Ну, пачакай!».
17.45 Серыял «Масад».
18.45 Дак. серыял «Смяротная рызыка».
19.15 Маст. фільм «У пастцы льва».
20.45 «Вечарніца».
21.00 Маст. фільм «Прыгоды Алладзіна ў Балгарыі».
21.15 Маст. фільм «Паварот».

ЧАЦВЕР, 13 ЧЭРВЕНЯ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.25 Навіны.
6.10, 7.10, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
9.15 «Юрыдычная паліцыя».
10.10 «Навальнічныя камяні».
11.00, 21.50 «Сямейныя вузы».
12.20 Добры дзень, Беларусь!
13.00 «Чалавек за завалы». Маст. фільм. 3-я серыя.
14.20 Слова Мітрапаліта Філарэта на Ўзнясенне Гасподняе.
14.30 Існасць.
15.20 «Апошняя рэзервацыя».
15.45 «Навальнічныя камяні».
16.10 «Пяць цудаў».
16.20 «5х5».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».
18.25 Зона Ікс.
18.35 «Дысфат». Відэафільм.
19.30 Меладрама «Цуды Марчына».
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
22.00 Спорт-кур'ер.
22.30 «Сустрэча ў Траецкім» з Аляксандрам Дамарацкім.
23.45 «Мужчынская работа».

ГРТ

8.00, 11.35 Навіны.
8.15, 17.25 «Сямейныя вузы».
9.10 «Ералаш».
9.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Коста-Рыкі — зборная Бразіліі.
14.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Мексікі — зборная Італіі.
16.30 Рамантыкі. Т. Петрасяна.
17.00 Вячэрнія навіны.
18.25 Маст. фільм «Чорны акін».
20.00 Час.
20.35 «Руская рулетка».
21.25 «Чалавек і закон».
22.05 Навіны «Сакрэтныя матэрыялы».
23.00 Начны «Час».
23.30 Чэмпіянат свету па футболу.
0.35 Трылер «Ноч паляўнічага».

РАСІЯ

8.00, 9.00, 16.30, 19.00 Вesti.
8.10 Мая сям'я.
9.20 Дэтэктыў «Лякарства супраць страху».
11.10 Серыял «Сібіл».
14.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Турцыі — зборная Кітая.
16.50 Серыял «Сябры-4».
17.20 Вести — Масква.
17.50 «Камісар Рэкс».
18.50 Добрай ночы, малышы!
19.35 Вести — Масква.
19.55 Дзённік Чэмпіянату свету па футболу.
20.45 Камедыя «Ідзальная пара».
22.00 Вести — Падрабязнасці.
22.20 Вести — Масква.
22.30 Камедыя «Мартэйк».
23.30 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Эквадора — зборная Харватыі.

КУЛЬТУРА

0.40-1.40 Гарачая дзесятка.
9.15 Прагулкі па Брадзвэю.
9.40 «Дзяжурства», «Асоба каўказскай нацыянальнасці». Дак. фільмы.
10.35 Мультфільм.
10.45 «Айчына і лёс». Бараноўскія.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Навіны культуры.
11.40 «Прыгоды Болека і Лёлека».
11.50 Разам з Фафалем.
12.05 Чым жыве Расія.
12.20 «Што рабіць?». Праграма В. Траццякова.
13.15 «Урокі рускай». І. А. Бунін. «Цёмныя алеі». Чытае Ала Дзямідава.
13.30 «Будэнброкі». Тэлесерыял.
14.30 «Горас і Цна». Тэлесерыял.
14.45 Андрэй Вазнясенскі. Новае імя ў рускім мастацтве.
15.35 «Як Маша пасварылася з падушкай». Мультфільм.
16.05 «Вандроўкі музыканта». Вядучы С. Уладзімірскі.
16.35 «Прывітанне з Сібіры», «Пустыня». Дак. фільмы.
17.50 «Пятае вымярэнне». Аўтарская праграма І. Антонавай.
18.15 «Разамовы аб тэатры». Перадача 6-я.
18.45 Дзённік XII Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
19.45 «Гаветра Італіі». Маст. фільм.
21.20 «Культурная рэвалюцыя». «З усіх мастацтваў важнейшым з'яўляецца кіно».
22.15 «Эпізоды». Тацяна Васільева.
23.25 «Начны палёт». Вядучы Андрэй Максімаў.

НТБ

7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 22.45 Сёння.
7.10, 7.35 Раніца на НТБ.
7.55 «Чорны крумкач».
9.20 Надвор'е на заўтра.
9.25 «Чорны крумкач».
10.20 «Крымінальная Расія». «Фальшываманетчыкі». 2-я серыя.
11.20 Дэтэктыў «Прапаўшых сярод жывых».
13.05 «Прынцып «Даміно». Ток-шоу.
14.40 Крымінал.
15.30 «Па імені Барон...».
16.35 «Па імені Барон...». Крымінальная драма. 10-я і 11-я серыі.
17.40 Крымінал.
18.00, 21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.45 «Чорны крумкач».
19.45 «Па імені Барон...». 12-я серыя, заключная.
21.40 Зусім сакрэтна.
23.05 Трылер «Загад сэрца».
0.05-0.55 Усе зоры Чэмпіянату свету па футболу.

СТБ

6.00 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
6.15 «Віртуальны свет».
6.25 «Добра пожаловаться».
6.35 «Тэма дня».
6.45 «Паўэр рэйнджэрс, або Магутныя рэйнджэры».
7.10 Мультфільмы.
8.30 «Прывітанне, доктар!».
8.45 Баявік «Супер».
11.00 Навіны СНД.
11.15 «СТБ-спорт».
11.30 «Сямейнае кіно з калекцыі «Hallmark»: «Монстр».
12.30 Канал гісторыі: «Фінт».
13.30 «24 гадзіны».
13.45 «Следства вядуць знатакі. Праз 10 гадоў».
14.50 Мультфільмы.
16.05 «Паўэр рэйнджэрс, або Магутныя рэйнджэры».
16.30, 19.00, 23.20 «24 гадзіны».
16.45 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
17.00 «Яго, цёмная страсць». Тэленавела.
18.00 «Дзёўныя людзі». Дак. фільм.
18.35 «СТБ-спорт».
18.50 «Тэма дня».
19.15 «Добры вечар, малыш...».
19.30 «Радыёкропка».
19.45 Навіны СНД.
20.00 «Рамонт».
20.15 «Фільм, фільм, фільм».
20.25 Дак. фільм «Вяртанне».
20.50 Навіны на СТБ.
21.00 Камедыя «Кілер».
23.40 Меладрама «Маленькі палкаводнік».
1.15 Музыка на СТБ.

8 КАНАЛ

17.30 Мультфільм «Чужы голас».
17.45 «Гарэзнікі».
18.15 Серыял «Шэрлак Холмс і доктар Ватсан». «Скарбы Агры».
20.40 К-відза. «Топ-8».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Камкон-тур» прадстаўляе». «Чарнаморскія курорты».
21.15 Маст. фільм «Фарэст Гамп».

ПЯТНІЦА, 14 ЧЭРВЕНЯ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.05 Навіны.
6.10, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
8.53 Выпускны экзамен па матэматыцы за курс базавай школы.
9.15 «Юрыдычная паліцыя».
10.00 «Навальнічныя камяні».
10.25 «Жулі Леско».
11.00 «Сямейныя вузы».
12.20 Добры дзень, Беларусь!
13.05 «Чалавек за завалы». Маст. фільм. Заключная серыя.
14.30 Сад мары.
15.20 «Апошняя рэзервацыя». Мультфільм.
15.45 «Навальнічныя камяні».
16.05 «Пяць цудаў».
16.15 «5х5».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».
18.25 Зона Ікс.
18.35 Свет і мы.
19.00 Меладрама «Батанічны сад».
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 Спорт-кур'ер.
22.00 «Жулі Леско».
23.40 «Млын моды-2002».
Х Рэспубліканскі фестываль-конкурс моды і фота.
0.25 Каралеўскае паляванне.
0.50 Валейбол. Адборачны матч Чэмпіянату Еўропы. Мужчыны.

ГРТ

8.00, 11.00 Навіны.
8.15 «Сямейныя вузы».
9.15 Маст. фільм «Чорны акін».
10.40 «Ералаш».
11.15 Дак. дэтэктыў «Са злодзеяў у грэкі». Справа 2001 года.
11.45 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Туніса — зборная Японіі.
16.00 Вялікае мыццё.
17.00 Вячэрнія навіны.
17.25 «Сямейныя вузы».
18.20 Дак. дэтэктыў «Траянскі конь». Справа 2002 года.
19.00 Поле цудаў.
20.00 Час.
20.35 Маст. фільм «Рокі-3».
22.30 «Ніша час». Праграма Міхаіла Леанцьева.
23.15 «Вялікі футбол». Ток-шоу.
23.45 Чэмпіянат свету па футболу.

РАСІЯ

8.00, 9.00, 16.30, 19.00 Вesti.
8.10 Мая сям'я.
9.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Бельгіі — зборная Расіі.
14.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Польшчы — зборная ЗША.
16.50 «Чалавек ўпэўнены ў аптымізме». Дак. фільм.
17.20 Вести — Масква.
17.50 «Камісар Рэкс». Тэлесерыял.
18.50 Добрай ночы, малышы!
19.35 Вести — Масква.
19.55 Дзённік Чэмпіянату свету.
20.50 Камедыя «Хаявы».
22.05 Маст. фільм «Мама, не плач!».
23.50 Маст. фільм «Гатака».

КУЛЬТУРА

9.15 «Рамантыка рамансаа».
9.40 «Справа № 195 Дзмітрыя Ліхачова». «Бальтыя мясціны». Дак. фільмы.
10.25 Эпізоды.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Навіны культуры.
11.40 «Прыгоды Болека і Лёлека».
11.50 Разам з Фафалем.
12.05 Чым жыве Расія.
12.20 «З усяго мастацтва важнейшым з'яўляецца амерыканскае кіно». Трансляцыя.
13.15 І. А. Бунін. «Цёмныя алеі». Чытае Ала Дзямідава.
13.30 «Будэнброкі».
14.30 Архітэктурная галерэя.
14.45 Улада факта.
15.10 «Горас і Цна».
15.35 «Казка пра мёртвую царэўну і сем багатыроў». Мультфільм.
16.10 Сенсацыя! Сенсацыя?
16.40 «Абводны канал». Дак. фільм.
17.50 «Ваганні хвалевыя токаў». Відэафільм.
18.15 «Хто там...» Аўтарская праграма В. Верніка.
18.45 На XII Міжнародным конкурсе імя П. І. Чайкоўскага.
19.45 «Рэкс». Мультсерыял.
19.55 «Вуліца ў месяцавым свеце». Маст. фільм.
21.25 Блеф-клуб.
22.05 «Ілей» — Маст. фільм «Таямнічая гісторыя Эдгара По».
23.25 «Джазафрэнія».

НТБ

7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сёння.
7.10 Раніца на НТБ.
7.35 Раніца на НТБ.
7.55 «Чорны воран».
9.20 Надвор'е на заўтра.
9.25 «Шоу Алены Сцепаненка».
10.20 «Расліннае жыццё».
11.20 Камедыя «Кур'ер».
13.05 «Фенаменальны талент». «Працяг будзе...» з Юлій Меньшовай.
14.00 Пенсі-чарт.
14.40 Крымінал.
15.30 «Увага: вышук!». «Ўдачная правакацыя».
17.40 Крымінал.
18.00, 21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.35 «Свабода слова».
20.10 Крымінальная Расія.
20.35 Прафесіянальны.
20.50 «Камедыя «Як зрабіць з жонкі пачварку».
23.30 «Усё адразу!». Начныя забавы.
0.10 Кіно не для ўсіх. Вудзі Ален. «Разбіраючы Гары». Камедыя.

СТБ

6.00 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
6.20 «Віртуальны свет».
6.30 Навіны СНД.
6.45 «Паўэр рэйнджэрс, ці Магутныя рэйнджэры». Тэлесерыял.
7.10 Мультфільмы.
8.30 «Аўтапанарама».
8.45 Рэспубліканская камедыя «Заказаны гастралёр».
11.00 Тэма дня.
11.10 «СТБ-спорт».
11.30 З калекцыі «Hallmark»: «Монстр».
12.30 «Сны і катастрофы». Дак. фільм.
13.30 «24 гадзіны».
13.45 «Следства вядуць знатакі. Праз 10 гадоў».
15.00 Мультфільмы: «Інспектар Гаджэт», «Вуншпуны», «Свет Бобі».
16.30 «24 гадзіны».
16.45 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
17.00 «Яго, цёмная страсць».
18.00 «Цудоўныя людзі». Дак. фільм.
18.35 «СТБ-спорт».
18.50 «Тэма дня».
19.00 «24 гадзіны».
19.15 «Добры вечар, малыш...».
19.30 «Партрэт у інтэр'еры».
19.45 «Добры дзень, доктар!».
20.00 «Фільм, фільм, фільм».
20.20 «Аўтапанарама».
20.45 «Закон і крымінал».
21.00 Крымінальная драма «Вадзішчэль».
23.00 «24 гадзіны».
23.15 Меладрама «Удава з вострава Сен-П'ер».
1.05 Навіны СНД.
1.55 Музыка на СТБ.

8 КАНАЛ

17.30 Мультфільм «Віні-Пух і дзень клопатаў».
17.45 Серыял «Масад».
18.45 Дак. серыял «Прагулкі пад вадой».
19.15 Маст. фільм «Звышновая».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Майстэрства жыцця».
21.15 Маст. фільм «Смяротная зброя-2».

СУБОТА, 15 ЧЭРВЕНЯ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

7.00, 9.00, 15.00, 18.00 Навіны.
7.10 Сутнасць.
7.35 «Жанчына ў белым».
8.25 Сад мары.
8.53 Выпускны экзамен па беларускай і рускай мовах за курс сярэдняй школы.
9.15 «Сімба-футбаліст».
9.40 «Дракоша і Ко».
10.05 Індыйскае кіно. «Чаканне кахання». 1-я серыя.
11.30 Каралеўскае паляванне.
12.00 Здароўе. 12.30 Дак. серыял «Дзіцяняты жывёл».
13.25 Дак. фільм пра доктара медыцынскіх навук прафесара Ю. Астроўскага. 13.45 «Наша спадчына». 14.05 «Пяць цудаў».
14.40 Серыял для дзяцей «Увайсці ў танец».
15.20 З акадэміяй дасье.
15.30 «Жанчына ў белым».
16.25 КВЗ. 1/4 фіналу Еўраліг.
18.25 «На скрыжаваннях Еўропы».
19.10 Меладрама «Цудоўнае Анжаліка». 21.00 Панарама тыдня.
21.50 Спорт-кур'ер.
22.00 Трылер «Дакрананне».
23.40 «Млын моды-2002».
Х Рэспубліканскі фестываль-конкурс моды і фота.
0.05 Беларуская дзвацатка.
0.30 «Камісар Шыманскі».

ГРТ

7.00, 9.00, 14.00 Навіны.
7.15 «Незнайка на Месяцы».
7.45 Слова пастыра.
8.00 Серыял «Сабачая справа».
9.15 Футбол. Чэмпіянат свету. 1/8 фіналу.
11.30 У садоўні.
12.10 Здароўе.
12.50 «Каб помніці...». М. Глузскі.
13.50 Чэмпіянат свету.
14.10 «Руская рулетка».
14.40 Фільм «Месцы тут ціхія...».
16.20 «Дзесяты бал». А. Малініна.
17.00 Вячэрнія навіны.
17.15 «Дзесяты баль». Працяг.
17.40 «Вясёлыя жарты».
19.00 «Хто хоча стаць мільянерам?».
20.00 Час. 20.30 Прыгоднік фільм «Трукач». 23.05 «Лепшыя кінатрукі года». 23.35 Камедыя «Гонкі «Гарматнае ядро».

РАСІЯ

7.30 Серыял «Уладар звяроў».
8.25 «Ваенная праграма» А. Слуцкова.
8.30 Залаты ключ.
8.50 Здароўе і жыццё.
9.25 Добрай раніцы, краіна!
10.00 «Сто да аднаго».
11.00 «Навука і тэхніка».
12.00 «Нова пісьма».
12.05 Дыялогі пра жывёл.
13.05 Вакол свету.
14.00, 19.00 Вesti.
14.20 Футбол. Чэмпіянат свету. 1/8 фіналу. 16.30 Вesti — Масква.
17.05 Маст. фільм.
17.55 Аншлаг. 19.25 Лостарка.
20.00 Камедыя «Дай мільён».
21.40 Дзённік Чэмпіянату свету па футболу. 22.40 Вострасюжэтны фільм «Двайнік».
1.00 Цырымонія закрыцця XIII Адкрытага расійскага кінафестываля ў г. Сочы.

КУЛЬТУРА

9.10 Вуглы манежа.
9.40 «Руслан і Людміла». Маст. фільм. 10.50 Мультфільм.
11.05 Бабуліны рэцэпты.
11.20 ГЭГ.
11.35 1001 апавяданне пра кіно.
11.50 «Мадэрата Кантабіле». Маст. фільм. 13.20 Мультфільм.
13.30, 21.30 Навіны культуры.
13.45 Графаман.
14.10 «Дзікі свет.» Дак. фільм.
14.35 Дак. серыял «Небяспечныя сцежкі».
15.10 «Дом акцёра». «Горын. Сябры. Пра сябро...».
15.50 Р. Горын. «Хто есць хто». Тэлеспектакль.
16.55 У вялікім доме. Аляксей Рыбнікаў. 17.35 «Сферы».
18.15 На XII Міжнародным конкурсе імя П. І. Чайкоўскага.
19.20 «Ганна Карэніна». Маст. фільм. 20.35 «Фрак народа».
21.50 «Наўдачу, Бальтазар». Маст. фільм. 23.35 Канцэрціна.

НТБ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00 Сёння.
7.15 Казка «Кашчэй Бяссмяротны».
8.20 «Без рэцэпта».
9.20 Шчырае прызнанне.
9.50 «Жаночы погляд» А. Пушкінай.
10.25 «Кватэрнае пытанне».
11.35 Маст. фільм «Выправальныя тэрмін». 13.25 Падарожжы натуралiста. 14.00 Свая гульня.
15.25 «Прафесія — рэпарцёр».
16.00 Серыял «Прызнанне сабакі».
16.55 Серыял «Невядомая планета».
18.45 Дэтэктыў «Паляванне на Папялушку». 1-я серыя.
19.55 Баявік «Доўгі пацалунак на ноч». 22.25 Прафесійны бокс. Артура Гаці і Айвен Робінсан.
23.30 «Тайнае жыццё». Эратычны дэтэктыў.

СТБ

6.00 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты. 19.10 «Тры хіты ў «Алькатрасе».
6.15 «Прынцэса Дзяйна: праўдзівая гісторыя». Дак. фільм. 1-я серыя.
7.15 «У гасцях у Тофіка».
7.35 «Русалачка», «Цік-герой», «Грыфіны». 10.00 «СТБ-спорт».
10.15 «Аўтапанарама».
10.35 «Снеданне з Лікай».
11.00 «Хто гаспадар?».
12.05 «Звярына». Дак. фільм.
12.30 «Экзотыка».
12.45 Трагікамедыя «Зайчык».
14.35 «Свядка».
15.10 «Дыскаверы на СТБ».
15.35 «Рамонт». 15.50 «Чарапашкі ніндзя: новая мутацыя».
16.50 «Сямейнае кіно»: «Арабскія прыгоды».
18.15 «Радыёкропка».
18.35 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
20.00 Навіны на СТБ.
20.40 Баявік «Жорсткае правасуддзе».
22.45 «Партрэт у інтэр'еры».
23.00 «Мутант Ікс».
0.00 «Навіны сусветнай шоу-індустрыі». 0.30 Музыка на СТБ.

8 КАНАЛ

15.00 Маст. фільм «Паштарт».
16.30 «Простае пытанне».
16.40 Мультфільм «Аладзін».
17.00 Гурман-клуб.
17.20 Серыял «Масад».
18.10 К-відза «Топ-8».
18.15 Маст. фільм «Праклён з каменем».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Більярдны клуб».
21.15 Маст. фільм «Джэймс Бонд — агент 007».

НЯДЗЕЛЯ, 16 ЧЭРВЕНЯ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

7.00, 9.00, 15.00 Навіны.
7.15 «Агрэсбет».
7.40 «Жанчына ў белым».
8.30 Арсенал. 9.15 Мультклуб.
9.40 «Дракоша і Ко».
10.05 «Чаканне кахання». 2-я серыя.
11.35 «Усё нармальна, мама!».
12.20 Тэлевітамін.
12.25 «Прыродныя прыгажосць Афрыкі».
13.15 «Сляваі, душа!».
13.45 «Час мясцовы».
14.15 «Сустрэча ў Траецкім».
14.45 Энцыклапедыя беларускага спорту.
15.20 Крымінальнае дасье.
15.50 Маст. фільм «Вялікая прагулка».
17.50 Валейбол. Адборачны матч чэмпіянату Еўропы. Мужчыны.
18.30 Навіны з Еўропы і Гершагавіна.
19.30 Беларусь — Боснія і Герцагавіна.
18.50 Планета «АРТ».
19.25 Камедыя «Мой тата, мая мама, мае браты і сёстры».
20.00 Тэлебарометр.
21.00 Панарама аналітычная.
21.50 Спорт-кур'ер.
21.50 Маст. фільм «Дзеці Дон Кіхота».
23.10 Тэлевізійны Дом кіно. Беларускія каскадзёры.
23.35 «Млын моды-2002».
0.30 Валейбол. Адборачны матч чэмпіянату Еўропы. Мужчыны. Беларусь — Македонія.
1.10 «VIP».

ГРТ

7.00, 9.00, 14.00 Навіны.
7.10 Армейскі магазін.
7.40 «Цімон і Пумба».
8.05 «Сабачая справа».
9.15 Футбол. Чэмпіянат свету. 1/8 фіналу.
11.10 Клуб падарожнікаў.
12.10 «Самі з вусамі».
12.40 Разумніцы і разумнікі.
13.30 «Мой Міху» з юга сто.
14.30 Камедыя «Разявака».
16.10 Жывая прырода.
16.40 Футбол. Чэмпіянат свету.
18.00 Цырымонія ўручэння прэміі «Прызнанне».
19.35 Трылер «Бяздань». 21.30 Часы.
22.10 Баявік «Добрыя хлопцы».

РАСІЯ

7.00 «Уладар звяроў».
7.50 Руская ката.
8.40 «ТБ Бінга шоу».
9.20 Добрай раніцы, краіна!
9.55 Сам сабе рэжысёр.
10.35 «Гарадок».
11.30 Вакол свету.
12.30 Маст. фільм «Салодкая жанчына».
13.15 Парламенцкая гадзіна.
14.00 Вesti.
14.20 Футбол. Чэмпіянат свету. 1/8 фіналу.
16.35 Камедыя «48 гадзін».
18.25 «Ха». Маленькія камедыі.
19.00 Весці тыдня.
20.10 Аншлаг.
21.15 Вострасюжэтны фільм «Перагаворшчык».
23.55 Дзённік Чэмпіянату свету па футболу. 0.55 «Твін Пікс».

КУЛЬТУРА

9.10 «Перабальтавы астравы».
9.35 «Руслан і Людміла». Маст. фільм.
11.20 Надзоўя гісторыі.
11.35 1001 апавяданне пра кіно.
11.50 «Краіны лімонія». Маст. фільм.
13.10 Ігравыя ўдзельнікі XII Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
13.30, 21.30 Навіны культуры.
13.45 Графаман.
14.15 Опера Дж. Вердзі «Бал-маскарад». У пастаноўцы тэатра «Ковент-Гардэн».
17.15 Тым часам.
18.15 На XII Міжнародным конкурсе імя П. І. Чайкоўскага.
19.15 «Рэкс».
19.25 «Ганна Карэніна». Маст. фільм.
20.35 «Госць у акцёрскай студыі».
21.55 «Брытанія». Маст. фільм.
23.25 В. Моцарт. Канцэрт для 2-х фартэпіяна з аркестрам.

НТБ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сёння.
7.15 Смачныя гісторыі.
7.30 Прыгодніцкі фільм «Дзеці капітана Гранта».
9.15 «Паляванне на Папялушку». 2-я серыя. 10.25 «Расліннае жыццё».
11.20 Камедыя «Сімсан-старэйшы».
13.15 Смачныя гісторыі.
13.40 «Сёння». Вынікі.
15.25 «Прафесія — рэпарцёр».
15.50 «Я і мой сабака».
16.25 «Жаночы погляд» А. Пушкінай.
17.05 Прафілактыка.
17.45 «Вочная стаўка».
17.50 «Шоу А. Сцепаненка».
18.15 «Паляванне на Папялушку». 3-я серыя.
20.00 «Надоевы».
21.15 Ляльці.
21.25 Баявік «Траіх трэба ўтрымаць».
23.40 Пенсі-чарт.

СТБ

6.00 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
6.15 «Прынцэса Дзяйна: праўдзівая гісторыя». 2-я серыя.
7.15 «У гасцях у Тофіка».
7.30 «Русалачка», «Цік-герой», «Джын-Джын з краіны Пандалені».
9.00 Чараўнік гісторыя: «Зомбі».
10.00 «Тры хіты ў «Алькатрасе».
10.30 «Гадзіна пік».
11.00 Ваенныя гісторыі.
11.45 «Снеданне з Лікай».
12.05 «Свет на зямлі волатаў».
12.45 Дыскаверы на СТБ.
12.25 «Свядка». 15.25 «Апошнія «Папялушкі».
16.05 «Чарапашкі ніндзя: новая мутацыя».
17.00 «Арабскія прыгоды».
18.00 Мінщчына. Людзі, падзеі, факты.
18.15 «Закон і крымінал».
18.30 «Добры вечар, малыш...».
18.40 «Арт-экспрэс».
19.00 «168 гадзін».
20.00 «Аўтапанарама».
20.20 «Пакуль гарыць свечка».
20.50 «Партрэт у інтэр'еры».
21.00 Баявік «Прыгавар часу».
23.10 «Творца».
23.25 «Сакрэтныя матэрыялы».
0.25 «Альфрэд Хічкок прадстаўляе». Жахлівы серыял.
0.55 Музычны канал.
2.00 Музыка на СТБ.

8 КАНАЛ

15.00 «У госці да казкі».
16.30 «Ерэміх Стак».
17.00 «Гарац».
17.15 Гурман-клуб.
17.45 Більярдны клуб.
18.15 Маст. фільм «Фантазія Фарашэча».
20.45 «Вечарніца».
21.00 У бары «У Алега».
21.15 Маст. фільм «Драпежнік».

Галоўны рэдактар Аляксандр Гайдук

ЗАСНАВАЛЬНІК — МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Рэгістрацыйны нумар 197.

НАШ АДРАС: 220034, МІНСК, ВУЛІЦА ЗАХАРАВА, 42.
Тэлефоны прыёмнай рэдакцыі: 36-91-42; намеснікаў галоўнага рэдактара — 36-90-63, 36-40-63; бухгалтэрыі — 36-53-22; рэкламы — 36-53-22; аддзелаў: школ — 36-43-62; праблем выхавання — 36-43-71; інфармацыі — 36-43-71; навукі і ВНУ — 36-44-25; кіравання адукацыяй, пісьмаў і сацыяльных праблем — 36-44-25; культуры — 36-41-55.
ФАКС: 36-53-22, bng@e-mail.ru

Аўтары допісаў у рэдакцыю павядамляюць сваё прозвішча, імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар пашпарта, дату выдачы, кім выдадзены пашпарт), працоўнае месца работы, зваротны адрас, нясуць адказнасць за дакладнасць фактаў і іншай інфармацыі.
Пісьмы, рукапісы, фотаздымкі і малюнкі не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Аб'явы могуць друкавацца не толькі на дзяржаўнай, але і на замежных мовах. Меркаванне аўтараў друкаваных матэрыялаў не абавязкова адлюстроўвае пункт гледжання рэдакцыі.
Адказны дзяжурны Ірына КУЛІКОЎСКІХ.

Рэспубліканскае унітарнае прадпрыемства друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку», 220013, Мінск, праспект Ф.Скарыны, 79.
Аб'ём — два друкаваныя аркушы. Спосаб друку — афсетны. Фармат А2. Індэкс 63867.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12. Заказ № 1310
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Падпісана да друку 7.6.2002 г. у 18.10
Тыраж 30.000 экземпляраў.